

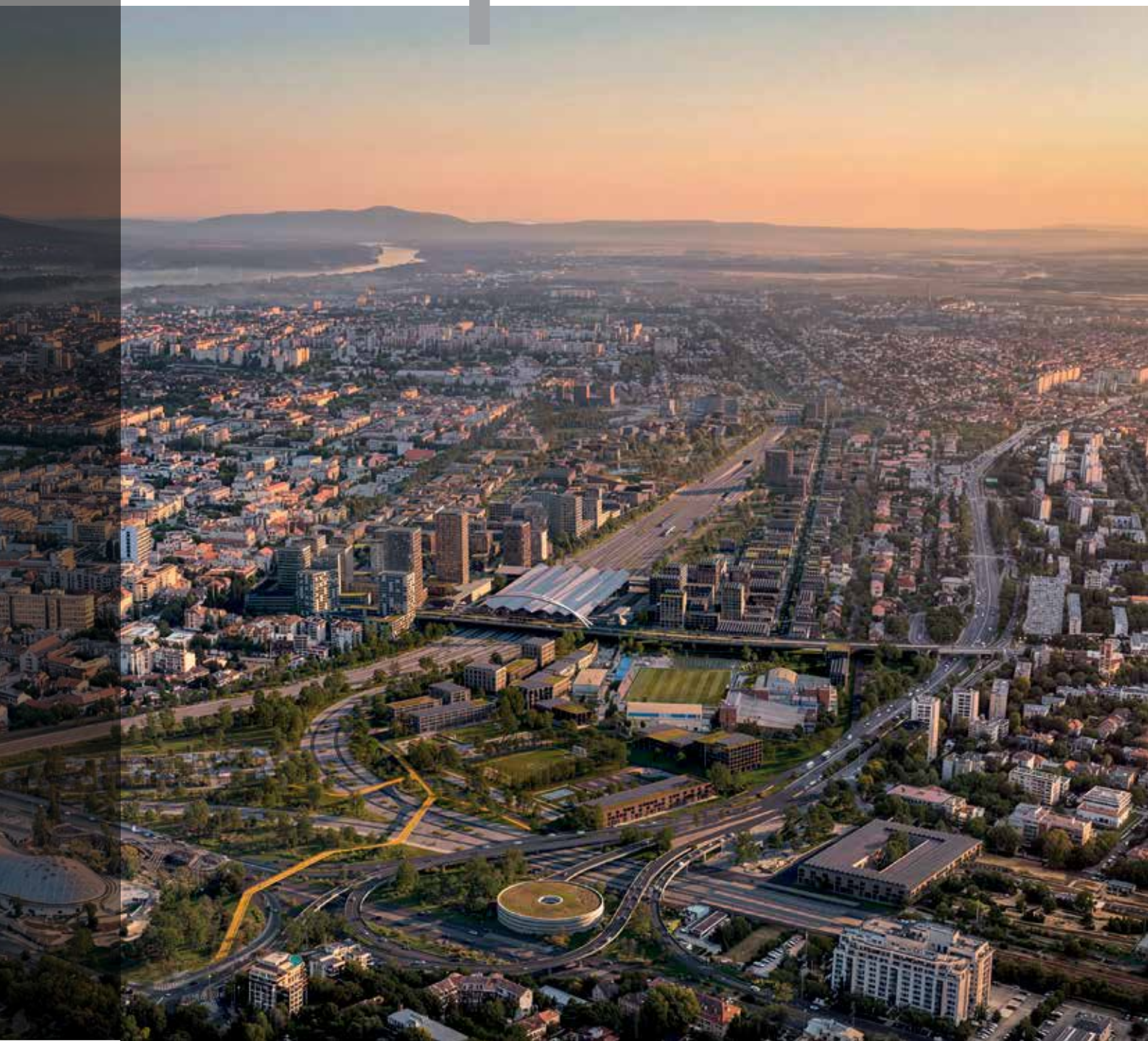


M A G Y A R
É P Í T É S Z
K A M A R A

2026.
május

K Ö Z L Ö N Y
M Ű H E L Y

építész



306

Rákosrendező-mesterterv, I. díj
(Coldefy et Associés Architectes Urbanistes; CITYFÖRSTER | Brehm Hansen Niehüser Nolting Richter Seidel Sobota Partnerschaft mbB
Architekten; Sporaarchitects Kft.; Treibhaus Landschaftsarchitektur Hamburg; Marko and Placemakers s.r.o.)

**FÓKUSZTÉMA:
RÁKOSRENDEZŐ-
MESTERTERV**

MÉK HÍREK – MÉK KÜLDÖTTGYÜLÉSI BESZÁMOLÓ ÉS -HATÁROZATOK –
A MÉK ELNÖKÉNEK VÁLASZA A BÉK FELHÍVÁSÁRA – BESZÁMOLÓ AZ
ARCH-E PROJEKT BRÜSSZELI ÜLÉSÉRŐL – ÉPÍTÉSZETI KALANDOZÁSOK:
ÜZBEGISZTÁN – FÓKUSZTÉMA: RÁKOSRENDEZŐ-MESTERTERV –
ÚJ TECHNOLÓGIA ROVAT



Jövőtállóra terveztük.

Bírja az élet kihívásait.

[53 247] KOMOLY PRÓBATÉTEL

A Terrán innovatív termékei az évszázados tapasztalat és a modern technológia találkozásából születtek.

Hosszú távban gondolkodtunk és a legváltozatosabb megpróbáltatásokkal számoltunk, mikor megalkottuk a Terrán térkövet — hogy igazán jövőtálló minőséget biztosítsunk.

TERRÁN
OTTHON A JÖVŐBEN



TERRÁN TÉRKŐ



terranterko.hu

A fent megadott mennyiség csak illusztrációs célt szolgál, fiktív érték, és nem minősül valós, hivatalos műszaki adatnak.

Biztonságot nyújtó, és magas esztétikai értéket képviselő megoldások, amelyek egymással szinergiát alkotva hívnak életre kényelmes élettereket. Tetőcserép, Generon napelemes tetőrendszer, KészTető és Térkö – a Terrán ernyőmárkának köszönhetően a harmonikus otthon átfogó, egymásra épülő rendszerelemek révén ölthet formát. Keresse a Terrán márka további termékeit is, hogy a házépítés vagy -felújítás, könnyű, hosszú távon megbízható, költség- és időhatékony legyen!

TERRÁN
TETŐCSERÉP
terranteto.hu

TERRÁN
KÉSZTETŐ
terranneszteto.hu

TERRÁN
SOLAR
terran-generon.hu

TERRÁN
TÉRKŐ
terranterko.hu



2026.
május

M A G Y A R
É P Í T É S Z
K A M A R A
K Ö Z L Ö N Y
M Ű H E L Y

ÉPÍTÉS Z

TARTALOM

A Magyar Építész Kamara hírei

Ajánló	2
Kamarai események	3
Sikeresen lezajlott a MÉK 2026. május 15-i küldöttgyűlése	5
A MÉK május 15-i küldöttgyűlésének határozatai	5
A MÉK elnökének válasza a BÉK május 13-i felhívására	6
Beszámoló az ARCH-E-projekt 2026. április 22–24-i brüsszeli üléséről	7

Építészeti kalandozások

Üzbegisztán	8
-------------------	---

Fókusztema: Rákosrendező-mesterterv

A rákosrendező-tervpályázat – a tanulás terepe	11
Rákosrendező-mesterterv	12

Új technológia

Rigips Habito® – amikor a belső fal teherbíró felületté válik	28
XPS-hőszigetelés alkalmazása lemezalap alatt	29
Kreditpont és tudás egy helyen – 2026-ban is folytatódik	
a Xella építészképzési programja	30
Egyedülálló azulejkompozíciók a nemesvámosi Fatima-templomban	31
URSA BiOnic. Több mint szigetelés: építészeti minőség	32

ÉPÍTÉS Z KÖZLÖNY-MŰHELY | ISSN 1789-0934 |

| 306. szám | 2026. május

A Magyar Építész Kamara kiadványa | Kiadja: Publicitas Art-Media Kiadó Kft. | Felelős: Nagy Ibolya, a kft. ügyvezetője
Főszerkesztő: Tutervai Mátyás | Felelős szerkesztő: Dér Andrea | Szerkesztőség: H-1088 Budapest, Ötpacsirta
utca 2., telefon: (06-1) 318-2944, (06-30) 4730-391, e-mail: szerkesztoseg@mek.hu, www.mek.hu

Hirdetésfelvétel: Publicitas Art-Media Kiadó Kft. H-1021 Budapest, Tárogtató út 26., telefon: (06-30) 964-9598,
e-mail: ibolyan@publicitasart.hu, www.publicitasart.hu

A leadott anyagok tartalmáért és formai megjelenéséért a kiadó nem vállal felelősséget. A Magyar Építész Kamara
elektronikus kiadványa: www.mek.hu – napi frissítés. A honlap nyitóoldalán lehet feliratkozni a heti e-mail hírlevélre.

306



Ajánló



Kedves Olvasók,
Tisztelt Kollégák!

„Kamarai események” rovatunkban ismét beszámolunk arról, hogy mi történt az elmúlt időszakban a kamarában, megosztjuk Önökkel az aktualitásokat, illetve az előttünk álló hetek programjait.

Beszámolunk a 05. 15-i küldöttgyűlés eseményeiről és a meghozott határozatokról.

A küldöttgyűlés hivatalos és nem hivatalos részében sok szó esett a szakma jövőjéről, a kormányzati struktúra változásából eredő új feladatokról.

Ehhez kapcsolódik az a felhívás

is, amelyet a Budapesti Építész Kamara juttatott el a MÉK elnökségéhez (a felhívás szövege elérhető a BÉK honlapján), a MÉK elnökének erre adott válaszát közöljük a közlönyben.

Beszámolót olvashatunk az ARCH-E-projekt 2026. április 22–24-i brüsszeli projektzáró üléséről.

Folytatódik a másik új rovatunk az „Építészeti kalandozások”. Ebben a rovatban olyan utazásokról, úticélokról, olyan épületekről számolunk be, amelyek célpontjai voltak az Építész Továbbképző Nonprofit Kft. szakmai útjain az építészeknek. Ebben a számban Rabb Péter, a BME Építészettörténeti Tanszék oktatója kalauzol el minket Üzbegisztánba. Izgalmas történelem, lenyűgöző építészeti örökség, különleges helyszín, érdemes felvenni a bakancslistára!

Fókusztemánk az utóbbi időszak egyik legjelentősebb tervpályázatát, a „Rákosrendező-mesterterv – Urbanisztikai és közterület-fejlesztési tervpályázat”-ot mutatja be.

A téma bevezetéseként Erő Zoltán, Budapest főépítésze foglalja össze a tervpályázat tapasztalatait.

A pályázat anyagát a BFVK Zrt. Rákosrendező projektiroda bocsátotta rendelkezésünkre. A cikkben olvashatunk a pályázat előkészítéséről, ezt követően pedig bemutatásra kerülnek a díjazott, megvételt nyert, és nem díjazott pályaművek. Gratulálunk az I. díjas pályamű készítőinek, a Coldefy et Associés Architectes Urbanistes; CITYFÖRSTER | Brehm Hansen Niehüser Nolting Richter Seidel Sobota Partnerschaft mbB Architekten; Sporaarchitectes Kft.; Treibhaus Landschaftsarchitektur Hamburg; Marko and Placemakers s.r.o. konzorcium tervezőinek, és az összes, a pályázatban résztvevő irodának, tervezőnek! Nagyon izgalmas pályaművek kerültek benyújtásra, most már csak abban kell bízunk, hogy a projekt a pályázathoz hasonlóan, sikeresen folytatódik!

Új technológia rovatunkban beszámolunk a Rigips Habito építőlemez alkalmazhatóságáról, az Austrotherm XPS hőszigetelés használatáról az alapozások kapcsán, a Xella építészkepzési programjáról, a Mapei-termékek alkalmazásáról a nemesvámosi Fatima-templomban, az URSA BiOnic szigetelésről, valamint a Prefa nemzetközi építőipari tapasztalatairól.

A közlöny anyagát az Építész Közlöny online változatában, a www.epiteszkozlon.hu oldalon tekintheti meg.

Mint arról már többször beszámoltunk, elindult az „ÉpítészeTről mindenkinek”, a MÉK 2 hetente megjelenő építészeti podcastja. A legutóbbi adások vendége Hartvig Lajos DLA építész volt, a téma egy meghatározó iroda napi működése, építészeti megjelenése, szakmai szerepvállalása, egy meghatározó építész alkotási folyamata, víziója, napjaink aktuális építészeti kérdései voltak, ezt követően Fajcsák Dénes építésszel beszélgettünk a pályájáról, a fenntarthatóságról, az építészek, az építéset helyzetéről.

Erről szól a közlöny mostani száma, lapozgassák érdeklődéssel!

*Tutervai Mátyás
MÉK elnök, főszerkesztő*

Ingyenesen elérhető online továbbképzések a MÉK oldalán

A Magyar Építész Kamara tako.mek.hu oldalán több online továbbképzés ingyenesen elérhető a kamarai szakmagyakorlók számára.

A továbbképzési előadás megtekintése, és az ellenőrző kérdések megválaszolása után 1 továbbképzési pontot kapnak a szakmagyakorlók.

Már elérhető előadások:

- » A MÉK 2026. január 1. napjától hatályos Területi egységre vetített ajánlott díjszámítási szabályzatáról szóló előadás, amelyben egy konkrét példán keresztül bemutatásra kerül a kamara online díjszámítása is (előadó: Szalay Tihamér)
- » A MÉK 2025. június 1. napjától hatályos tervellenőrzési szabályzatának ismertetése (előadó: dr. Makovényi Ferenc)

- » TÉKA változásairól szóló előadás (előadó: Liszkay Krisztina)
Az előadás elsősorban a településtervezői szakma számára készült és a TÉKA alapú helyi építési szabályzatok kidolgozását kívánja segíteni, de bármely kamara szakmagyakorló számára hasznos információkat ad.
- » Tájékoztató az Arch-E-projektről – Építészeti Tervpályázatok Európai Platformja (előadó: Ulrich Tamás)

Előkészítés alatt:

- » A tervdokumentációk tartalmi és formai követelményei II. – Tájépítészeti alkotások szabályzatáról szóló előadás (előadó: Grabner Balázs)

<https://tako.mek.hu/>



Kamarai események

Kamarai események című rovatunk következő részét olvashatják, amelyben beszámolunk az elmúlt időszak eseményeiről és a következő időszak fontosabb határidőiről.

Március 10-én tartotta rendkívüli ülését az országos feladatkörrel működő elsőfokú Etikai-fegyelmi Bizottság, ennek során a lemondott elnök helyére Vízér Pétert választotta a bizottság elnökének.

Március 12-én tartotta tisztújító tagozati ülését a MÉK Tájépítészeti és Főtájépítészeti Tagozata az Ötpacsirta utcában. A tisztújítás során ismét Andaházy Lászlót választották a Tagozat elnökének.

Március 15. alkalmából több állami kitüntetést adtak át, gratulálunk a kitüntetetteknek, akiknek a névsora a MÉK honlapján olvasható.



Március 17-én találkoztunk a Kamarában dr. Kovács Lászlóval, a Közbeszerzési Hatóság elnökével és dr. Kugler Tiborral a Hatóság főtájtárával. A MÉK által kezdeményezett egyeztetés eredményeképpen a Közbeszerzési Hatóság a honlapján és Facebook oldalán is közleményt jelentetett meg. Ebben felhívja a közbeszerzést kiírók figyelmét a Kamara díjszámítási szabályzatára, amelyet alkalmazni javasol a közbeszerzési eljárások során az aránytalanul ár vizsgálatára, az előkészítés során a becsült érték meghatározására, valamint az esetleges indikatív ajánlatok kérése esetén is.



Március 25. és 29. között került megrendezésre a Construma építőipari szakkiállítás, ahol a MÉK saját standdal, jogi továbbképzéssel és továbbképzési konferenciával vett részt, utóbbin Gombos Márk, az ÉKM helyettes államtitkára számolt be a

2026. évi jogszabály változásokról, majd Deák Krisztina helyettes államtitkár tartott előadást a legújabb műemléki vonatkozású jogszabály változásokról. Végül Liszky Krisztina, a MÉK Területi- és Településrendezési Tagozat vezetőségi tagja ismertette a TÉKA változásait.

2026-ban több olyan online, tagjaink számára ingyenes szakmai továbbképzés is elérhetővé válik, amelyek a már elfogadott új kamarai szabályzatok ismertetéséről szólnak. Az első két ilyen képzés március 23-tól tekinthető meg a tako.mek.hu oldalon keresztül: az egyik a MÉK 2026. január 1. napjától hatályos Területi egységre vetített ajánlott díjszámítási szabályzatáról szóló előadás, amelyben Szalay Tihamér egy konkrét példán keresztül bemutatja a kamara online díjszámítását is. A másik előadásban dr. Makovényi Ferenc ismerteti a MÉK 2025. június 1. napjától hatályos tervellenőrzési szabályzatát. A további szabályzat ismertető előadások júniusban válnak elérhetővé.

Március 30-án online tartottuk a következő elnökségi ülésünket, amely során folytattuk a májusi küldöttgyűlésre előterjesztendő alapszabály, valamint etikai- és fegyelmi szabályzat módosítás előkészítését.

Március 31-én tartottuk az Ötpacsirta utcában a Területi Elnökök Testületének következő ülését, melyen a májusi küldöttgyűlési anyagok megvitatása, a MÉK költségvetés módosítása volt a fő téma. Folytattuk az elnökségi munkaterv bemutatását, ennek során megvitattuk a pályakezdekők támogatását, a mentor-gyakornok program megszervezését érintő kérdéseket, valamint a közbeszerzéssel és tervpályázatokkal kapcsolatos teendőket.

Április 9-én lezajlott a MÉK Tűzvédelmi Tagozatának tisztújító tagozati gyűlése. A Tagozat elnökének ismét dr. Takács Lajost választották meg, akinek jó munkát kívánunk!

Az április 12-i parlamenti választásokat követően felvettük a kapcsolatot minden, az új kormányzati struktúrában a szakmánkat érintő szereplővel. A MÉK elnöksége dolgozik azokon az anyagokon, amelyek a későbbi tárgyalások során alapját képezhetik a megbeszéléseknek. Ezzel kapcsolatban egy rövid felmérést indítottunk a tagjaink körében is, hogy megismerjük a prioritást élvező témákra vonatkozó véleményüket.

Április 14-én egyeztetést folytattunk a Magyar Út- és Vasúti Társaság szervezésében, az Építőipari Kerekasztal keretében az önkormányzatok számára felállítandó műszaki szakmai támogatási rendszer kapcsán.

Április 16-án a Műemlékvédelmi Tagozat is tisztújítást tartott, az új tagozati elnök Klaniczay Péter lett, akinek jó munkát kívánunk, és egyben köszönjük az eddigi elnök, dr. Vukov Konstantin munkáját is!

Tisztújítás volt a Jász-Nagykún-Szolnok Vármegyei Építész Kamarában. Az új elnök dr. Paróczai Dezső PhD. lett, akinek jó munkát kívánunk a Kamarában, egyben megköszönjük Makai István Józsefnek az elnökként eddig végzett áldozatos munkáját!

Április 30-án elnökségi ülés keretében tekintettük át a Küldöttgyűléssel kapcsolatos teendőket, illetve az országgyűlési választások hatásait.

Az Elnökség megkezdte a kamarai díjszámítás rendszerét, valamint a terv tartalmi követelmények rendszerét felülvizsgáló munkacsoportok felállítását.



2026. május 15-én tartotta tavaszi Küldöttgyűlését a Kamara a Kopaszi-gát Öbölház rendezvénytermében.

A beszámolók, a költségvetésmódosítás és a különböző szabályzatmódosítások elfogadását követően élénk diskurzus alakult ki a szakma jövőjét, az ezzel kapcsolatos feladatokat illetően. A jelenlévők egyetértettek abban, hogy a politikai változások következtében megnyílt egy időablak arra, hogy a Kamara meghatározza és közvetítse az új kormányzati struktúra felé a céljait, terveit, igényeit. A Kamara feladata, hogy a pezsgő szakmai közéleti megnyilvánulásokat szintetizálja, és a lehető legnagyobb konszenzussal meghatározott programmal képviselje a szakmagyakorlókat a tárgyalásokon.

Megjelentek az ÉpítészeTről Mindenkinék című podcast következő adásai. Először Bene Bence építész, az Utcáról Lakásba Egyesület tagja volt a vendégem, akivel arról beszélgettünk, hogy mit tehet egy fiatal építész önkéntesként az Utcáról Lakásba Egyesületben, milyen programokkal küzdenek a lakhatási válság, a hajléktalanság ellen.



A következő adás vendége Hartvig Lajos DLA építész volt, a téma egy meghatározó iroda napi működése, építészeti megjelenése, szakmai szerepvállalása, egy meghatározó építész alkotási folyamata, víziója, napjaink aktuális építészeti kérdéseiről.

Ezt követően Fajcsák Dénes építésszel beszélgettünk a pályáról, a fenntarthatóságról, az építészek, az építészet helyzetéről.

Idén indítottuk útjára a Kamarai híradót, amelyben részletesen beszámolunk az elmúlt időszak eseményeiről, eredményeiről, illetve az előttünk álló időszak feladatairól, annak érdekében, hogy a tagjaink naprakészen tudják, hogy mi történik a Kamarában.

A podcastek és a Kamarai híradó összes adása elérhető a kamara honlapjának Média menüpontjában!



Sikeresen lezajlott a MÉK 2026. május 15-i küldöttgyűlése

2026. május 15-én a Kopaszi-gát Öbölház rendezvényközpontjában került megrendezésre a Magyar Építész Kamara éves beszámoló küldöttgyűlése.

Tutervai Máttyás MÉK elnök megnyitóját követően a MÉK Elnöksége Kamarai éremmel köszönte meg Kovács Zsófia MÉK főtítkár és dr. Hajnóczi Péter alelnök, korábbi MÉK elnök sokéves kiemelkedő munkáját.

Ezt követően a másodfokú Etikai-fegyelmi Bizottságba két tag megválasztásának napirendi pontja következett. Gratulálunk a bizottság új tagjainak, Fáy Pirosnak és Domonkos Ádámnak!

Majd következtek a 2025. évi beszámolók napirendi pontjai, illetve a 2026. évi költségvetési terv módosítása, amely napirendi pontokat a küldöttek nagy többséggel elfogadtak.

A MÉK Alapszabályának és Etikai-fegyelmi Szabályzatának módosítását is elfogadták a küldöttek.

A Műemlékvédelmi Tagozat által előterjesztett, a Tervdokumentációk tartalmi és formai követelményei – Műemléki felmérésre

vonatkozó szabályok átvezetését azonban a küldöttek nem támogatták.

A küldöttek egy csoportja által benyújtott Think-tank anyag, amely a szakma pozíciójának és feltételeinek megújítására vonatkozott, a küldöttgyűlés végén került megtárgyalásra.

Hozzászólásban ismertetésre került a témához szorosan kapcsolódó nyilatkozat, amelyet a 19-ből 16 területi építész kamara egységesen elfogadott és aláírt kiállva a Magyar Építész Kamara demokratikusan megválasztott jelenlegi elnöksége mellett.

Meggyőződésük szerint a jelenlegi területi kamarai struktúra képes a leghitelesebben és leghatékonyabban képviselni a tagság érdekeit.

A Budapesti Építész Kamara által a küldöttgyűlés előtt 2 nappal a MÉK Elnöksége részére megküldésre került anyagot a BÉK elnöksége ismertette a MÉK Küldöttgyűlésén napirenden kívül. A téma napirendre tűzését a küldöttek előzetesen nem támogatták, azonban Tutervai Máttyás MÉK elnök javaslatára a küldöttgyűlés lezárását követően felolvasásra és megvitatásra kerülhetett.

A MÉK 2026. május 15-i küldöttgyűlésének határozatai

1/2026. (05. 15.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése a MÉK elnökségének 2025. évi munkájáról szóló beszámolóját 173 igen, 42 nem szavazattal, 16 tartózkodás mellett elfogadja.

2/2026. (05. 15.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése a MÉK 2025. évi gazdálkodásáról szóló beszámolót 180 igen, 37 nem szavazattal, 11 tartózkodás mellett elfogadja.

3/2026. (05. 15.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése a MÉK Etikai-fegyelmi Bizottságának 2025. évi beszámolóját 183 igen, 36 nem szavazattal, 10 tartózkodás mellett elfogadja.

4/2026. (05. 15.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése a MÉK Felügyelő Bizottságának 2025. évi beszámolóját 178 igen, 35 nem szavazattal, 13 tartózkodás mellett elfogadja.

5/2026. (05. 15.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése az országos feladatkörrel működő elsőfokú Etikai-fegyelmi Bizottság 2025. évi működéséről, munkájáról szóló tájékoztatását 204 igen, 10 nem szavazattal, 11 tartózkodás mellett tudomásul veszi.

6/2026. (05. 15.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése a MÉK 2026. évi költségvetés módosítását 156 igen, 44 nem szavazattal, 16 tartózkodás mellett elfogadja.

7/2026. (05. 15.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése 184 igen, 14 nem szavazattal, 5 tartózkodás mellett elfogadja a MÉK Alapszabály előterjesztett módosítását, amely 2026. május 18. napján lép hatályba.

8/2026. (05. 15.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése 103 igen, 85 nem szavazattal, 15 tartózkodás mellett a MÉK Etikai-fegyelmi szabályzatra vonatkozó CSM1. csatlakozó módosító indítványt **nem fogadja el**.

9/2026. (05. 15.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése 157 igen, 35 nem szavazattal, 12 tartózkodás mellett a csatlakozó módosító szavazás eredményének figyelembevételével elfogadja a MÉK Etikai-fegyelmi szabályzat előterjesztett módosítását, amely 2026. június 1. napján lép hatályba.

10/2026. (05. 15.) sz. MÉK Kgy. határozat

A MÉK Küldöttgyűlése 83 igen, 84 nem szavazattal, 26 tartózkodás mellett úgy dönt, hogy „A TERVDOKUMENTÁCIÓK TARTALMI ÉS FORMAI KÖVETELMÉNYEI – I. MAGASÉPÍTÉSI ÉPÍTMÉNYEK – SZABÁLYZAT”

- » VI. fejezet, 13. ÖRÖKSÉGVÉDELMI ENGEDÉLY/BEJELENTÉS, Műemlékvédelmi tervek, 5. tervdokumentáció, Az építészeti műszaki leírást kiegészítő műemlékvédelmi szempontok felsorolásának 3. pontja helyébe a „minden műemlékkel kapcsolatos felmérési terv, műemléki érték dokumentálására jogosult szakértő bevonásával, a meglévő állapotot a fellelt értékekkel együtt dokumentáló alakhű műemlék-felmérési módszerrel készüljön”,
- » VII. fejezet, 5. ÉPÍTÉSZ TERVEK, 5.5 Felmérési terv (b) pontja helyébe a „Műemlék épület felmérése alakhű felmérési módszerrel történjen, műemléki érték dokumentálására jogosult szakértő bevonásával”,
- » VII. fejezet, 6. BELSŐÉPÍTÉSZ MUNKARÉSZ, 6.5. Felmérési tervek (b) pontja helyébe a „Műemlék épület felmérése alakhű felmérési módszerrel történjen, műemléki érték dokumentálására jogosult szakértő bevonásával”.

szöveg **nem lép hatályba**.

A MÉK elnökének válasza a BÉK május 13-i felhívására



Tisztelt Elnök Úr!

Tisztelt BÉK Elnökség!

Mindannyian tisztában vagyunk azzal, hogy olyan időpillanatban vagyunk, amikor a szakmának a korábbinál nagyobb lehetősége nyílik az építészet, valamint a szakmagyakorlást érintő jogszabályi környezet felülvizsgálatára, jobbítására.

Az elmúlt napok tapasztalatai alapján az is megállapítható, hogy a korábbinál jóval aktívabbá váltak a szakmagyakorlók, akár egyénileg, akár különböző közösségek, csoportok formájában. Mindezek a pozitív változások olyan energiákat mozgatnak meg és olyan lehetőséget teremtenek, amelyet be kell tudnunk csatornázni egy közös gondolkodásba, közös munkába.

Ugyanakkor fontos azt is rögzíteni, hogy – amellett, hogy a Magyar Építész Kamarának mindent meg kell tennie a szakmagyakorlók érdekeinek képviseletében – a szakmát érintő jogszabályi környezet pozitív megváltoztatásában érdemi eredmények akkor érhetők el, ha a jogalkotó irányából megvan a fogadókészség szakmától érkező javaslatok befogadására. A MÉK vezetősége jelenleg is mindent megtesz annak érdekében, hogy az új kormány megalakulását követően kinevezésre kerülő minisztériumi vezetőkkel mielőbb megkezdődhessen az érdemi kommunikáció és mielőbb szakmai alapokon nyugvó partneri viszony alakuljon ki fő tárgyalópartnerünkkel.

Ennek szellemében kíván a Magyar Építész Kamara a jövőben is tevékenykedni. Mivel ezen céljaihoz a Budapesti Építész Kamara felhívásában foglaltak illeszkednek, ezért a nekem címzett levélre a MÉK elnökeként az alábbi válaszokat adom:

1. A jogszabályokban biztosított – eddig is gyakorolt – kezdeményezési jogunkkal élve kezdeményezzük az új kormányzatnál az építészeti tevékenységet érintő jogszabályok módosítását, átalakítását, illetve szükség esetén új jogszabályok megalkotásának szorgalmazását.

2. A részletes módosítási javaslatok megfogalmazásához, összeállításához szükséges munkacsoportok felállítása és feladataik pontos meghatározása már folyamatban van. A munkacsoportok összetételének, munkatervének megfelelően rövidesen meghatározzuk a munkához szükséges forrásigényt, amelyet a felelős gazdálkodás elvének megfelelően elsősorban a MÉK költségvetési sorainak átcsoportosításával biztosítunk. A munkacsoportokba becsatornázunk minden olyan szakmai véleményt, amely az adott munkacsoport munkáját segíteni tudja. Ebben kiemelten számítunk a kamarai szakmagyakorlókra, továbbá a területi kamarák szervezeteire.

3. A munkacsoportok feladata lesz a jogszabályi környezet áttekintését követően javaslattevél az új, igényelt jogszabályi környezetre, de legalább ilyen fontos lesz azon meglévő jogszabályok körének meghatározása is, amelyek megfelelőek, illetve amely-

ben elegendő kisebb módosítások végrehajtása annak érdekében, hogy azok az új, teljes rendszerbe illeszthetőek legyenek. E munka keretében kirajzolódik az a jogszabályi kör is, amely jelenlegi formájában alkalmatlan a hosszú távú munkavégzésre. Az eddigi kommunikáció alapján az új kormányzat vélhetően az építésügyben is teljes felülvizsgálatot kíván elvégezni (nemcsak a nemzetgazdasági szempontból kiemelt beruházások terén) és a koncepciójába illő módosításokat a rövidesen meghatározásra kerülő jogalkotási ütemezésének megfelelően szinte azonnal végre kívánja hajtani. A szakmagyakorlók érdeke, hogy a kisebb, orvosolható módosításokra mielőbbi megoldás szülessen. A BÉK 3. pontban szereplő felvetésével kapcsolatban, éppen ezért úgy vélem, hogy ennek sikeressége a jogalkotó fogadókészségén múlik, így a szaktárca képviselőivel folytatott első személyes egyeztetésünk keretében fontos lesz tisztázni erre vonatkozó szándékaikat!

4. A 2. pontban megfogalmazott munkacsoportok munkája alapján konkrét javaslatokat fogalmazunk meg minden olyan további témában, amit akár a Magyar Építész Kamara, akár a munkacsoportok szükségesnek tartanak. A munka belátható időn belül történő elvégzésének feltétele, hogy minden, a munkacsoportokban tevékenykedő személy/szervezet megfelelően aktív, konszenzusos javaslatot vállalni tudó, a közös célokat az egyéni céljai elé helyezni tudó legyen.

5. A Magyar Építész Kamara vállalja az elkészült anyagok széles körben történő egyeztetését, melynek során kiemelten kezeli a tagság véleményét. A vélemények feldolgozását követően véglegesített javaslatokat a jogalkotó felé előterjesztjük.

6. Fentiekén túl, azokkal párhuzamosan, a MÉK felülvizsgálja a kamara működési rendszerét, áttekinti a lehetséges változások előnyeit, hátrányait, és ezt követően javaslatot tesz a szükséges módosításokra. Ebben a munkában kiemelten számítunk a területi kamarák véleményére, együttműködésére. Amennyiben a munka eredményeképpen szükségessé válik a vonatkozó jogszabályok módosítása, úgy azt kezdeményezzük a jogalkotó felé.

7. Természetesen a Magyar Építész Kamara a fenti munkák időszakában is ellátja a rá rótt állami feladatokat, és jelzi az e feladatok ellátásához szükséges rendszeres és kiszámítható anyagi források biztosításának igényét a kormányzat felé.

8. A Magyar Építész Kamara nemcsak kéri, de elvárja minden területi kamarától, hogy fenti munkában együttműködő, a közös célokat elérni kívánó hozzáállást tanúsítson, elfogadva azt, hogy a közös célokat csak együttes fellépéssel, a belső szabályainkat betartva érhetjük el. Kérjük, hogy minden érintett tegyen meg mindent annak érdekében, hogy energiáinkat a közös munkára fordíthassuk, és ne fecselegjünk el feleslegesen a közös célok ellen ható, pillanatnyi népszerűséget hozó megnyilvánulásokra!

Egyebekben jelzem, hogy a BÉK 2026. 05. 13-án kelt felhívását 2026. 05. 14-én továbbítottuk minden területi kamara számára, illetve ismertetésre került a MÉK 2026. 05. 15-i küldöttgyűlésén is.

Kérem a BÉK elnökségét, hogy jelen válaszomat, amelyet a felhíváshoz hasonlóan publikálunk, tudomásul venni szíveskedjen, és ezt követően kezdődjön meg az érdemi közös munka!

Budapest, 2026. május 18.

*Tutervai Máttyás
a Magyar Építész Kamara elnöke*

Beszámoló az ARCH-E-projekt 2026. április 22–24-i brüsszeli üléséről

A projekt záró konzorciumi ülésére az ACE-konferencia időpontjával összekötve 2026. április 22-én került sor. Másnap az ARCH-E-projekt résztvevői, valamint az ACE-küldöttek jelenlétében zajlott a megbeszélés az uniós támogatási szerződésnek megfelelően.

Április 21-án este a szokásos kötetlen beszélgetés és közös vacsora volt.

Szerdán a brüsszeli Svájci Követség épületében 9.30 órakor indult a program, összekötve az ACE keretében állami és városi főépítésszek szerveződő hálózatának résztvevőivel. Az előadásokban az eddigi elvégzett munkarészek eredményeinek bemutatása, ismertetése és értékelése történt, illetve a főépítésszek (Vilnius, Lahti, Brussel) tartottak előadásokat, ismertetéseket.

Daniel Fügenschuh, az ACE elnöke, bemutatta az ARCH-E és az ACE közös nyilatkozatának tervezetét amit másnap alá is írtak (lásd: https://mek.hu/link-ace_uia_kozos_nyilatkozata).

A konferencia főtémája, hogyan ösztönzik a tervpályázatok az építészeti minőséget és az innovációt, hogyan támogatják a magas színvonalú építéskultúrát (Baukultur), és hogyan valósíthatják meg a gazdaságilag legelőnyösebb építészeti projekteket. Az ARCH-E-projekt eredményeinek további felhasználása, illetve az elkészült kutatások és kiadványok elérhetőségének biztosítására az összes anyag átkerül az ACE honlapjára (<https://ace-cae.eu/>).

Elkészült az ACE Cloud-felület is, ahová minden szakma iránt érdeklődő építész regisztrálhat (<https://cloud.ace-cae.eu/index.php/login>).

Április 23-i közös konferencia programja Adam Caruso (<https://carusostjohn.com>), aki a MIX épületét áttervezte, nyitóelőadásával kezdődött, fiatal korának pályázatait megemlítve.

Továbbiakban európai szakemberekkel és döntéshozókkal tartott kerekasztal-beszélgetéseket, valamint workshopokat és előadásokat tartanak ezen terület kulcsfontosságú témáiról. Az Építész Stúdió két építésze, Fialovszky Tamás és Kolossváry Detti tartott egy on-line előadást a stúdió külföldi pályázatairól.

Az ülések foglalkoznak a tervpályázatok gazdasági lehetőségekre, a minőségi építészet létrehozására és az átláthatóságra gyakorolt hatásával a közbeszerzési folyamatokban, a KKV-k piaci akadályainak csökkentésével, valamint avval, hogyan segíthetik a tervpályázatok az innovációt és a magas minőségű építéskultúra kialakulását a fosszilis energiák felhasználása utáni korszakban. A fiatal építészek számára a lehetőség biztosítása.

A témakörben Daniel Fügenschuh, az osztrák Építész Kamara elnöke kiemelte: „Az építészervezési szolgáltatások, mint rendkívül összetett szellemi szolgáltatások, meghatározzák az európai »építési kultúra« (Baukultur) minőségét is. Az épített környezet minősége ezért nagy társadalmi jelentőséggel bír a társadalom számára.”

„Az építész tervpályázatok nem csupán beszerzési eszközök; ezek az építészeti kultúra sarokkövei és a minőség szakmai garanciáját jelentik az épített környezetben. A tisztességes, átlátható és könnyen elérhető pályázati folyamatok fenntartásával lehetővé tesszük az építész közösségek számára, hogy kreatívan és felelősségteljesen reagáljanak a társadalom igényeire, innovatív és tartós megoldásokat nyújtva.”

„A tervpályázatok a legjobb eszközök az innováció és az építészeti minőség előmozdítására az épített környezetben. Az EU-s tagállamoknak prioritásként kell kezelniük a pályázatokat a közbeszerzésben, és biztosítaniuk kell a méltányos feltételeket mind a szervezők, mind a résztvevők számára” – nyilatkozta Regina Gonthier, az UIA elnöke.

A program záróbeszédét Glenn Micallef, az Európai Unió kulturális biztosa tartotta, aki elmondta az ARCH-E-projekt a Creative Europe Program legsikeresebb projektje lett, az eredményeket nagyra értékeli, és gratulált a közreműködőknek a nagyszerű munkához.

A pénteki konferencián az ACE és az UIA képviselői kiemelten hangsúlyozták a tervpályázatok fontosságát, és hogy alkalmasak a kisebb méretű projektekre is, amelyek együttesen jelentős hatással vannak a napi környezetekre és a közösségi költségvetésre, a tervpályázatok az innováció kulcsfontosságú mozgatórugóiként is működnek. A különböző háttérű építészek (íródak), köztük a feltörekvő fiatal tehetség számára is biztosítva a lehetőséget, a pályázatok elősegítik a sokszínűséget, a kreativitás megjelenését és a szakmán belüli versenyképesség növelését.

Pályázatok hatékonyságának maximalizálása érdekében az ACE és az UIA közösen a következőkre hívja föl a figyelmet:

- » tisztességes és átlátható, követhető tervpályázati eljárások,
- » kiegyensúlyozott és reális tervezési feladatok és követelmények,
- » rugalmasság a pályázati kiírásokban, ösztönözve a kreatív megoldásokat,
- » a résztvevők számára észszerű ütemezés és pályázati költségek.

Az ACE és az UIA együttesen arra ösztönzik a közbeszerzésben érintett hatóságokat és magánügyfeleket, különféle megbízókat Európában és azon túl is, hogy erősítsék meg az építész tervpályázatok alkalmazását, és aktívan támogassák az erős pályázati kultúra létrejöttét.

Ulrich Tamás építész
MÉK Titkárság

Értesüljön Ön is a szakmagyakorlókat érintő friss hírekről!
Like-olja és kövesse a Magyar Építész Kamara Facebook-oldalát!
<https://www.facebook.com/magyarepiteszkamara/>



Üzbegisztán



Szamarkand, Regisztán,
a Tilya kori medresze
mecsetje

A Pamír és a Tien-san hegységekből eredő két hatalmas folyó, az Amu-darja és a Szir-darja nagy kiterjedésű területet táplált immár évmilliók óta, míg végül mindkettő elérte végcélját, az Aral-tavat. A múlt idő használata sajnos több mint indokolt, és a nem túl távoli jövőben még inkább az lesz, amit az Aral-tó néhány évtized alatt szinte a szemünk láttára történt eltűnése is jól szimbolizál. A túlzott vízkivétel, melynek következményeként a kiszivattyózott folyók az Aral-tóig már el sem jutnak, nemcsak a szovjet gyapotföldök öntözése érdekében történt, az már régóta öngyilkos gyakorlat (volt) erre felé. A nagy vörös sivataggal, a Kizil-kummal szüntelen harcban álló oázisok létét emberemlékezet óta a nagy folyókat megcsapoló mesterséges csatornahálózat tette lehetővé. Az ezáltal megteremtett és életet tudóvilág különösen a környező hatalmas sivatagok kontrasztjában tűnt mindennél varázslatosabbnak és értékesebbnek. Ennek ellenére hosszú ideig a hozzánk közelebb eső Amu-darja volt az ismert világ határa, így említik a görögök (Transzoxánia, vagyis az Oxosz folyón, az Amu-darján túli terület), de az arab források is (Ma Vará an-Nahr, azaz Folyóntúl).

A nyilván évezredek óta lakott „Folyamköz” az i. e. 2. évezred közepén lépett először a történelem színpadára, amikor az indoiráni népek, kiválva a nyugatra tartó indoeurópaiak közül, a dél-oroszországi sztyepéről ezen a tájon át vonultak későbbi hazájuk felé. Egy részük megmaradt nomád állattenyésztőnek, míg mások már itt letelepedett növénytermesztőkké, sőt városalakóvá váltak. E két eltérő életforma szüntelen összetűzése a perzsa mitológia részévé lettek, megőrizve ezzel az emléket ennek a területnek is. Ezt idézi fel Firdauszi királyok könyve (Sáhnáme) című eposza, amely párversekben meséli el a nomád Afrasziyábnak, Szamarkand mitikus urának és a városalakó Rusztemnek, Buhara legendás alapítójának küzdelmét. Ekkortól fogva közel két évezredig a terület urai iráni népek voltak. Közülük is kiemelt helyet érdemelnek a szogdok, akik döntően a mai Üzbegisztán déli felén hozták létre államot, mely az i. e. 2. századtól domináns

szerelője lesz a selyemút kereskedelmének. Északabbra, az Amu-darja deltájában Hvárezm ugyancsak iráni gyökerű állama jött létre, mely már az i. e. 5. századtól erődök (pl. Topak kaléa, Ayaz kala) építésével igyekezett az északi, egyre gyakrabban török nomád népek támadásának ellenállni.

Fontos esemény volt Nagy Sándor hadjárata, melynek során i. e. 329-ben elfoglalta Szogdiát, fővárosává Szamarkandot (a görögök Marakandáját) téve meg. Az i. e. 2. századtól felerősödött a térség iránti kínai érdeklődés, melynek gyökere a mai Üzbegisztán keleti szegletében lévő Fergána-völgyben tenyésztett lovak iránti vágyuk volt. A cserébe ajánlott, korábban belpiaci luxuscikkek számító selyem forgalma indította be a selyemutat, melynek, mint az előbb láttuk, a szogdok lettek a legszorgosabb munkásai olyannyira, hogy a nyelvük lingua francává vált egészen Kínáig. A kínai befolyást az arabok számolták fel, akik 751-ben a Talasz menti csatában véglegesen elvágták Kínától, és az iszlám világ érdekkörébe kapcsolták ezt a területet. Ezzel párhuzamosan megjelentek török népek is, előbb a szogdokat támogatva az arabok ellen, majd állataikat terelgető nomádokként.

Az iszlám nemcsak gyökeret vert az arabok által frissen meghódított területen, de annak jelentős központjává vált. Különösen Buhara járt ebben élen, melyet a 9. században már „az iszlám kupolájaként” elmegettek. Maga Mohamed unokatestvére is megfordult itt, mi több, itt is temették el. Szamarkandi sírja egy nagyon szép temető (Sah-e Zinda) csirája lett, melyet évszázadokon át csodaszép sírépítmények követtek. A korábban döntően zoroasztrianus szogdok egy része felvette az iszlámot, nagyobb részük azonban inkább elvándorolt. Kína ÉNY-i területén évszázadokkal később is igazolható a jelenlétük. A területünkön létrejött, egymást váltó államok a kultúra és a tudományok korabeli fellelegvárjai voltak világviszonylatban. Az iráni gyökerű számanidák 9-10. századi buharai központú állama nemcsak a perzsa kultúra reneszánsza volt, de jelentős szereplője volt az iszlám világnak is. Ennek szemképrázató hírnöke a dinasztiaalapító Iszmáil Számáni buharai sírépítménye. A nevében szülőhelyét rejtő Buharai (810-870) az előbb említett „iszlám kupola” egyik legfőbb támaszaként összeállította Mohamed kinyilatkoztatásainak és tetteinek gyűjteményét (a Hadiszt), 600 ezerből közel 70 ezret ítélve hitelesnek. Munkája az iszlám hitnek ma is fontos bázisa, buharai sírja pedig nagy tiszteletnek örvendő zarándokhely. Ugyancsak a számanidákhoz köthető Rúdaki (7951), a világ első költője, aki irodalmi tevékenységéből meg tudott élni, sőt tekintélyes vagyont is tudott szerezni. Dzsahjáni számanida belügyminiszter részben az iszlám világnak a földrajz és az utazások iránti természetes vonzalmának engedve, részben pedig a birodalom biztonsága érdekében minden arra utazót kikerdezett. Feljegyzései az akkor az Etelközben élő magyarokról is számos fontos információt őriztek meg. A szomszédos, inkább a mai Afganisztánra kiterjedő, az iráni számanidáktól eltérően török eredetű Gaznavida állam (977-1086), élén Mahmúd szultánnal, gyengéd erőszakkal gyűjtötte maga köré a kultúra és a tudomány magas fokú művelőit. Birúni (993-1051) a csillagászat és a földrajz, a korábban már említett Firdauszi (934-1027) pedig az irodalom terén szerzett így világra szóló hírnevet. Mahmúd vonzereje nem mindenkit tarthatott maga mellett. Ibn Szina (Avicenna, 980-1037) épp öelöle menekült Hvárezmbe. Ugyanitt működött korábban Hvarizmi (780-850), aki az algoritmusok, illetve az algebra kidolgozásával (maga az algebra szó is az ő egyik művének címéből származik) írta be nevét a tudománytörténetbe. A számanidákat felváltó, szintén török karahánidák pedig a nagyszeldzsuk birodalom inkubátorának is tekinthető

Szamarkandba csábították Omár Khajjamot (1048–1131), a borról is verselő matematikust és filozófust.

Az iszlám Közép-Ázsia meglehetősen függetlenséget élvezett. Ennek gazdasági bázisát a selyemút biztosította, de élvezetét az a szerencsés helyzet teremtette meg, hogy mindenkori éppen elég távol volt az aktuális birodalmi központoktól ahhoz, hogy önállóságát megőrizhesse. Ennek az aranykornak először a mongolok támadása (1220) vetett véget, mely gyakorlatilag legalulta a meghódolni nem akaró Közép-Ázsiát, emberek százazrei mellett teljes városokat (pl. Buhara, Szamarkand), illetve országrészeket is elpusztítva. Alig valami őrződött meg a mongol támadás előtti időszakból. Ilyen Buharában a Magoki Attori mecset (9–10. század), illetve a Kalán minaret (1127). A mongol támadást a 14. század végére úgy-ahogy kiheverő Közép-Ázsiát másodikként és végül a világokon átívelő tengeri kereskedelem fektette két vállra, rövid idő alatt provinciális piaccá zsugorítva a korábban kontinenseket összekötő selyemutat.

A 14. századtól a terület történelmét elsősorban Buhara és Szamarkand vetélkedése határozta meg. A pillanatok alatt világbirodalmat kiépítő Timur Lenk (1370–1405) Szamarkandot tette meg székvárosának, míg a perzsa és mongol gyökerekkel is rendelkező, magukat az iszlámot 1282-ben felvevő Őzbek kántól eredeztető Sejbánidák, az első űzbég „nemzeti dinasztia” Buharában (és majd Hívában) székeltek. Timur előbb egy hatalmas palotaegyüttest építtetett szülőhelyén, Sahrisabzban. Ma már csak a főkapu 60 méter magas romjai árulnak el valamit az építtető ambíciójáról, meg a felirat: „Ha kíváncsi vagy a hatalmunkra, nézd meg az épületeinket!”. Másik fontos hely Szamarkand volt, ahol megépíttette felesége számára a hatalmas méretű Bibi Hanum mecsetet (1394–1404), illetve vele szemben a sírját is magába foglaló medreszét, valamint kissé távolabb saját sírépítményét is, a Gur-e Mirt. Unokája, Ulug bég Szamarkandot egy (sajnos rövid életű) csillagvizsgálóval, valamint a Regisztánon álló medreszé-

vel gyarapította. Ugyanezt, bár kisebb léptékben, megismételte Buharában is. Itt a 11. századi mecset romjain épült Kalán-mecset (1514) méltó még az említésre mérete (127×78 m) és neve (A fennségesség lába) miatt is.

A kereskedelmi szerepét elvesztő, fokozatosan magába forduló Közép-Ázsia a 17. századtól legfeljebb a rabszolga-kereskedelemmel kapcsolatos szörnyűségekkel, meg az erőszakos közállapotokkal tudott a hírekbe bekerülni.

A beszükülő lehetőségek ellenére az építészet nagyszerű alkotásokat hozott létre ebben az időszakban is. Leginkább medreszék, ami azért is különös, mert volt idő, amikor tiltották a tanulást és a tudást. Ennek ellenére nagy számban épültek medreszék elsősorban az iráni/szeldzsuk négyejvános mecsetek/medreszék mintájára, hatalmas kapuépítményekkel (pistákokkal). A medreszénél divattá válik a Pár- (Hos) rendszer, ahol két medreszét, esetleg egy medreszét és mecsetet közvetlenül egymással szemben építenek fel. Erre példa Buharában a Kalán-mecset és a Mir-e Arab-medresze, az Ulug bég- és az Abdulaziz Kán-medresze együttese. Akad olyan eset is, ahol három épület áll „párban”. Legszébb példája ennek a szamarkandi Regisztánon álló három medresze (Ulug bég-, Tilya kori és Oroszlános-medresze). Mindegyik korabeli szakrális épületre a gazdag mázas csempedíszítés jellemző.

Híva, Ügbegisztán harmadik nagy jelentőségű városa, Buharát és Szamarkandot időben jelentősen lemaradva követi. Eleve csak a 16. század közepén lett az egykori Hvárezm maradványainak, a Hívai Kánságnak a székhelye. Ezt a perzsa Nadír sah 1740-ben a földdel tette egyenlővé, így a hívai épületek nem régebbiek a 18. század végénél.

Nagy Péter uralkodásától kezdve a terjeszkedő orosz birodalom érdeklődésének egyik tárgya Közép-Ázsia, pontosabban a Buharai kánság volt, melyet városról városra az 1860-as években



Szamarkand, Sah-e Zinda

foglaltak el. Az orosz jelenlét a mindenkori helyi uralkodó megtartása mellett kifejezetten jótékony hatású volt, mert a rabszolgaság és a zsidóság mély elnyomásának megszüntetése mellett vasutak, kórházak és iskolák épültek. A cárok által létrehozott Turkesztán magába foglalta az összes „sztánt” a mai Türkmenisztántól Kirgizisztánig. Kezdetben ezt elevenítette fel a térségben meglepően korán, már 1918-ban(!) megjelenő szovjet-orosz hatalom is, de aztán az eredetileg egységes Turkesztáni ASZSZK-t 1924-ig addig darabolták, míg létrehozták a mai politikai határokat. A szovjethatalom közép-ázsiai belépője Buhara ostroma volt 1920-ban, melynek során a földszintes sártégla házakból álló várost páncélvonatokról ágyúzták, repülőgépekről bombázták. A Kujbisev, de még inkább Frunze által vezetett brutális akció célja a buharai kán kincstárának megszerzése volt. A 100 millió aranyrubelnyi zsákmány (összehasonlításképpen: 1918–1922 között az összes szovjet-orosz anyagi veszteség 39 millió rubel volt) jelentős gazdasági alapot teremtett a szovjet állam létrehozásához.

Buhara, Iszmáil Számáni mauzóleuma

1922-ben jött létre a Szovjetunió, és ebben az évben nyilvánították Hiva fallal körülvett „belvárosát” (Icsán kala) múzeumvárossá. A lakókat kitelepítették, a bazárok és a mecsetek elnéptelenedtek, mint egy skanzenben. Bár igaz, ezáltal egy egységes településképet tudtak megőrizni az utókor számára. Szamarkand és Buhara erősen lepusztult, gyakran teljesen idegen funkcióban használt történelmi épületeit a függetlenné válás (1991) után állították helyre.



Üzbegisztánban az Építész Továbbképző tavaly nyáron szervezett utat, de bizvást remélhetjük, az ismétlés nem várat sokáig magára.

A cikket írta és a fotókat készítette: Rabb Péter



www.kabingyar.hu

Bello-Expert Kft. • iroda@kabingyar.hu • (30) 377 3990

A rákosrendező-tervpályázat – a tanulás terepe

A 2025–2026 során kiírt és lebonyolított urbanisztikai tervpályázat Budapest történetében szinte egyedülálló mind a terület méretét, mind összetettségét, mind műfaját illetően. Korábban, 2017-ben a Déli Városkapu, a Nagyvásártelep térségére született olyan pályázat, amely egy tágabb terület mestertervének kidolgozását készítette elő.

Egyfelől azért, mert ritka az ilyen típusú terv, másfelől pedig azért, mert a fejlesztési környezet sincs egyértelműen kidolgozva, a pályázat előkészítése, kidolgozása, zsűrizése és az elkövetkező időszak tervezési munkája számos szokatlan, a rutintól jelentősen eltérő feladatot jelentett a kiíró, a bírálóbizottság és a pályázók számára. Elmondhatjuk, hogy ahhoz, hogy elkészüljön a végleges mesterterv, sok részfeladatot át-gondolásra és téglánkénti kidolgozásra van szükség.

A Rákosrendező hasznosítási programjának kidolgozása ilyen módon egy tanulási és fejlesztési folyamat lesz. Vegyük számba, hány területen kell felkészülni újszerű folyamatokra, megoldásokra, kooperációra.

1. Nemzetközi együttműködés: már a pályázat kiírásából, a megkívánt referenciákból következett, hogy leginkább nagyobb urbanisztikai léptékű feladatokban tapasztalt európai tervezők tudtak megfelelni az alkalmassági követelményeknek. Természetesen ezek a szereplők magyar partnereket is kerestek. A tervező konzorciumok összeszerveződése egyes esetekben régi kapcsolatok mentén ment végbe, más esetekben ismeretlen partnerek új kapcsolatfelvételét tette szükségessé. Volt olyan team, amely nemzetközi konferencián ismerkedett össze. A teamek több, akár 4–5 tagú csoportok voltak, a dobogós helyezettek többnyire a sokszereplős csapatok voltak. Nyilvánvalóan komoly feladatot jelentett az együttműködés platformjainak kialakítása, a kooperáció irányítása, a frissen összerendeződött csoportok hatékony és eredményes működési rendszerének kialakítása.

2. Urbanisztikai alapvetések kidolgozása: a mesterterv elkészítése során nem kisebb feladatot várt a pályázókra, mint azokat a vezérgondolatokat, amelyeket közhelyként ismerünk, a városrész struktúrájában, felszereltségében, építészeti-tájépítészeti eszközeinek megfogalmazásában kell harmonikus egészzé alakítani. Olyan alapvetésekre gondolhatunk, mint a 15 perces város, az autószegény város, a fenntarthatósági követelmények érvényesítése vagy éppen a csapadékgazdálkodás kérdései. Ezeket az elveket most a mestertervben kell érvényre juttatni. A feladat voltaképpen egy, a mai követelményeknek megfelelő urbanisztikai termék létrehozása, ahol elsőre el kell találni az optimális megoldásokat. Ehhez természetesen segítenek a nemzetközi szcénáról ismert jó gyakorlatok.

3. Partecipatív együttműködés: tudhatjuk, hogy a győztes team megbízást fog kapni a mesterterv kidolgozására. Ennek során azonban nem a győztes pályamű egyszerű folytatására kerül sor, hanem egy iteratív, participatív folyamat végigvezetéséről. Már a bírálóbizottság számos javaslattal élt annak kapcsán, hogy milyen korrekciókkal, más tervekben ismert gondolatok beépítésével haladjon majd a munka. Szükségszerű a szakmai közönség, a szűkebb és tágabb terület érintett lakosságának bevonása. Nincs ma még pontos protokollja ennek a folyamatnak, ki kell dolgozni.

4. Programalkotás: a végleges program a mesterterv elkészítése során is alakulni fog, részben a kínálkozó lehetőségek, részben a bevonható szereplők potenciális lehetőségei

alapján. Nyilvánvaló, hogy nem egy monofunkciós lakóterület létrehozása a cél, de hogy milyen közösségi funkciók, kulturális intézmények, kereskedelmi vagy irodaterületek jelennek meg, ehhez aktív közösségi és magánérdekű fejlesztőszerep ki-munkálására van szükség. Az egyik legnehezebb kérdés: lesz-e lehetőség a szociális infrastruktúra alapegységeinek, a gyermekintézményeknek a megvalósítására. Más természetű, de ennél még nagyobb fejlesztést igényel a közlekedési infrastruktúra ütemezett kialakítása, a vasút, az új villamosvonalak és a kerékpáros hálózat összehangolt fejlesztése nélkül az új városrész nem válhat valódi várossá.

5. Szakmai innováció: jó esetben a Rákosrendező egy olyan fejlesztési helyé válhat, ami a ma szükséges innováció, kutatás-fejlesztés terepe lehet. Szükség van új megoldásokra a házépítésben (építési technológiák, üzemeltetés), a környezetalakításban (klímatudatos tájépítészet, vízmegtartás eszközei, talajszennyezés felszámolása), a közterületek kialakításában (újabb használati módok kidolgozásával), a közmű-infrastruktúra kiépítésében (energiagazdálkodás, hulladék-kezelés), a belső közlekedési hálózatok optimalizálásában (közösségi közlekedés, gépkocsihasználat, gépkocsitárolás).

Összegezve a fentieket: Budapest főépítéseként azt kívánom, hogy a Rákosrendező fejlesztése és beépítése az elkövetkező évtizedek legnagyobb és legnyitottabb tanulási és innovációs terepe legyen ugrásra készen álló tervező és fejlesztő generációk számára.

*Erő Zoltán
Budapest főépítésze*



Rákosrendező-mesterterv

Urbanisztikai és közterület-fejlesztési tervpályázat



A cikk forrása: BFVK Zrt. Rákosrendező projektiroda

Előzmények

Rákosrendező Budapest egyik legnagyobb, ugyanakkor hosszú évtizedek óta alulhasznosított rozsdadovezete, amely különleges lehetőséget hordoz magában: képes új kapcsolatokat teremteni városszövetek, közlekedési rendszerek és közösségek között. Múltja szorosan összefonódik a vasút változó szerepével, jelenlegi állapota azonban egyértelműen jelzi, hogy megérett az átgondolt, jövőálló megújulásra.

Az elmúlt években Budapest vezetése és szakmai szervezetei mind hangsúlyosabban képviselték, hogy Rákosrendező egyedi adottságainak köszönhetően egy olyan komplex városfejlesztési beavatkozás ideális helyszíne, amely példát mutat fenntarthatóságban, közösségi szemléletben és innovációban. Miután a területet a Fővárosi Önkormányzat megvásárolta, ennek szellemében született meg a döntés egy nemzetközi, nyílt urbanisztikai és közterület-fejlesztési tervpályázat kiírásáról.

Az előkészítés során kiemelt figyelmet fordítottunk arra, hogy világos, szakmailag megalapozott és inspiráló keretrendszert

adjunk a résztvevők számára. A cél nem egyetlen, minden részletében kidolgozott terv megtalálása volt, hanem olyan koncepciók feltárása, amelyek képesek újragondolni a terület szerepét Budapest egészében, és irányt mutatnak a hosszú távú fejlesztési folyamatokhoz. A kiírás nagy hangsúlyt helyezett a zöldfelületi rendszer megerősítésére, a fenntartható közlekedési kapcsolatok kialakítására, valamint a közösségi használat sokszínűségének biztosítására.

A felhívás jelentős nemzetközi érdeklődést váltott ki: rangos hazai és külföldi tervezőirodák nyújtották be pályaműveiket, amelyek magas színvonalon, eltérő megközelítések mentén reflektáltak a terület kihívásaira és lehetőségeire.

A beérkezett munkák értékelése többlépcsős, alapos szakmai folyamat keretében zajlott. A szakértői csoportok részletes elemzéseit követően a bírálóbizottság átfogó szempontok mentén hozta meg döntését, figyelembe véve a koncepciók megvalósíthatóságát, innovációs értékét és városi léptékű hatásait.

Az eredmény egy fontos mérföldkő: lezár egy intenzív, közös gondolkodással és szakmai párbeszéddel teli szakaszt, ugyanakkor egy hosszabb folyamat kezdetét is jelenti. A kiválasztott pályaművek nem végállapotot, hanem irányt jelölnek ki, olyan állapot, amelyre építve megkezdődhet Rákosrendező jövőjének részletes kidolgozása. A nyertes pályázóval pedig megindulhat a közös munka a városrész részletes mestertervének megalkotására.

Meggyőződésünk, hogy a pályázat eredményei hozzájárulnak ahhoz, hogy ez a ma még kihasználatlan terület a jövőben Budapest egyik legizgalmasabb, élhető és fenntartható városrészévé váljon.

A pályázatról

A tervpályázat célja:

A Budapest Főváros Vagyongazdálkodási Központ Zártkörűen Működő Részvénytársaság (BFVK) mint kiíró „Rákosrendező-mesterterv – Urbanisztikai és közterület-fejlesztési tervpályázat” címmel nemzetközi tervpályázatot hirdetett a rákosrendezői rozsdadovezet felszámolásával történő komplex városfejlesztést megalapozó mestertervet, továbbá abból levezetve az új városrész közterület-hálózatának teljes körű terveit elkészítő tervező kiválasztása céljából.



A tervpályázat célja az volt, hogy kiíró kiválassza azt a tervezőcsapatot, amely

- » felkészült egy összetett, nagy léptékű projekt előkészítésével járó feladatok ellátására;
- » a helyszín adottságaira a kreativitás forrásaként tekint;
- » képes a vizionárius gondolatokat mérnöki precizitással valóra váltani;
- » sokrétű szakértelmet képes mozgósítani;
- » rendelkezik egy példaértékű városrész megtervezéséhez szükséges tudással és ambícióval;
- » egyesíti az innovatív szemléletet és a hagyományok tisztelőt;
- » jártassága átfogja az urbanisztikai, építészeti és műszaki tervezés valamennyi részterületét és léptékét.

A tervpályázat tárgya:

Rákosrendező Budapest egyik legjobb adottságú, legígéretebb barnamezős fejlesztési területe, egy jórészt felhagyott vasúti pályaudvar, amelynek 86 hektáros része a közelmúltban került a Fővárosi Önkormányzat, illetve saját tulajdonú gazdasági társasága, a Budapesti Közművek NZrt. (BKM) tulajdonába. A Fővárosi Önkormányzat a vasúti területek helyén mintaeértékű, komplex fejlesztéssorozat végrehajtását tervezi a legjobb kortárs urbanisztikai megoldások felhasználásával, amelynek eredményeként a terület városias karakterű, jórészt lakáscélú, környezeti és társadalmi szempontból egyaránt fenntartható városrészként újlhat meg.

A tervezési program sarokszámai és alapelvei:

- » 244 hektár kiterjedésű tervezési terület, ezen belül 148 hektáros akcióterület, melynek része a BKM tulajdonában lévő 85 hektáros magterület;
- » Urbánus karakterű, sűrű, de az élıhetőség szempontjait maximálisan előtérbe helyező városrész legfeljebb 1 250 000 m² bruttó szintterülettel;
- » Legalább 8000, preferáltan 10 000 lakás elhelyezése;
- » A „15 perces város” elvének gyakorlati alkalmazása a mindennapi igényeket kielégítő (köz)szolgáltatások biztosításával;
- » A budapesti léptékhez igazodó közterület-hálózat;
- » Legalább 25 hektáros közpark, valamint kiterjedt zöldinfrastruktúra-hálózat létrehozása;
- » Városi alközpont és legalább napi 60 000 átszálló utast kiszolgáló intermodális csomópont létrehozása Rákosrendező vasútállomásnál;
- » Közösségi közlekedésen és aktív mobilitáson alapuló közlekedési rendszer;
- » Kis ökológiai lábnyommal rendelkező, klímareziliens és egészséges életkörülményeket biztosító műszaki megoldások alkalmazása;
- » Lokális energiatermelés;
- » Komplex, egységes zöld- és kékinfrastruktúra-hálózat;
- » Ütemezett megvalósíthatóság, gazdaságilag reális beruházási program.



I. díj: Coldefy et Associés Architectes Urbanistes; CITYFÖRSTER / Brehm Hansen Niehüser Nolting Richter Seidel Sobota Partnerschaft mbB Architekten; Sporaarchitects Kft.; Treibhaus Landschaftsarchitektur Hamburg; Marko and Placemakers s.r.o.

A mezőny egyik legárnnyaltabb és legkoherensebb javaslata hat különálló, mégis szervesen összekapcsolódó városrészre tagolja a területet. Ezek mindegyike saját karaktert, funkcionális súlypontot és építészeti arculatot kapott, egyensúlyt tartva homogenitás és sokszínűség között. A szerkezet alapeleme a kör-sétányra felfűzött, jól azonosítható közterületi rendszer, mely minőségi gyalogos útvonalakat, aktív földszinteket, közösségi tereket és jól szervezett városi életet teremt. A közterek hangulata, hierarchiája és anyaghasználata következetes, érződik a gondos kompozíció és a tudatos formálás. A zöldfelületek minősége kiemelkedő: a három nagyobb park összehangolt rendszere, valamint az észak-déli zöldfolyosó teremti meg a városrész rekreációs és ökológiai gerincét, azonban a központi park mérete elmarad az elvárttól.

A közlekedési koncepció következetesen a gyalogos- és kerékpárosbarát kialakításra épül a megosztott forgalmú utcák, a jól szervezett kerékpáros tengelyek és a peronvégi gyalogskapcsolatok révén. Hiányossága a harántirányú úthálózat hiánya és a vasút feletti kapcsolatok korlátozott száma.

Fenntarthatósági szempontból a pályamű előremutató: alkalmazza a PCED-elveket, a klímaadaptív tervezést, a szivacs város-logikát és integrálja a megújuló energiákat. A víziközmű-koncepció, a csapadékvíz kezelése és az energiaellátás egyes elemei további részletezést igényelnek, a távhő mellőzése pedig újragondolandó.

A társadalmi fenntarthatóság különösen erős: változatos lakáskínálat, életciklus-alapú tipológiák, jól elhelyezett intézmények jellemzik. Gazdaságilag a terv stabil, ütemezése rugalmas, a fejlesztési filozófia megvalósítható. Komplex szemléletének és részletgazdagságának köszönhetően a pályamű a további tervezés során stabil és inspiratív alapot jelent.



II. díj: ASTOC Architects and Planners GmbH; ARCHI-KON Kft.; RMP Stephan Lenzen Landschaftsarchitekten

A pályamű a mezőny egyik legátfogóbb és legkiegyensúlyozottabb javaslata, amely stabil, működőképes szerkezeti modellre épül. A terv kilenc, világosan meghatározott, saját identitású szomszédsági egységre tagolja a területet, amelyek megvalósítják az „ötperces város” elvét. Egyszerre vagy önálló ütemekben fejleszthetők, ugyanakkor összefüggő városrészt alkotnak, ami kivitelezési rugalmasságot biztosít. A tömbstruktúrák léptéke jól illeszkedik a budapesti környezethez: élhető és emberléptékű arányúak, miközben megőrzik a nagyvárosi karaktert. A vasútállomás közelében tervezett piazza erős fókuszot ad a városrésznek, új kapufunkciót teremt, egyben képes a városi élet központi helyszínévé válni.

A zöldfelületek az egyik legkiemelkedőbb elem: két nagy összefüggő közpark, valamint magas ökológiai értékű zöldhálózat jön létre. A zöldfelületi arány példás, a rekreációs kínálat differenciált, a csapadékvíz-kezelés pedig decentralizált megoldásokból épít-

kezik. A tájépítészeti eszköztár magas minőségű, ugyanakkor a vasút felé néző tömbök a mikroklíma szempontjából kedvezőtlenek. A lakásprogram széles kínálattal dolgozik, és támogatja a társadalmi sokszínűséget. A parkra néző lakások nagy aránya kedvező; a beépítés lehetővé teszi megfizethető lakhatási formák integrálását is.

A közlekedési struktúra belső logikája erős: a gyalogos és kerékpáros közlekedés elsőbbséget élvez, a MillFAV integrációja pedig jövőálló gondolkodást tükröz. Ugyanakkor a külső kapcsolatok gyengeségei – különösen a körvasút és a Vasúttörténeti Park irányában – csökkentik a városrész integrációját.

Fenntarthatóság terén a terv geotermikus rendszerekre, nap-elemes megoldásokra és decentralizált energiahálózatra épít. A négy ütemre bontott megvalósítási stratégia átgondolt, mind-egyik fázis önállóan is életképes. Hiányzik az ideiglenes hasznosítás mellőzése, és alacsony az értékesíthető területek aránya, ami gyengíti a gazdasági életképességet.



Megosztott III. díj: Superwien Urbanism ZT GmbH;
Építész Stúdió Kft.; Objekt Tájépítész Iroda Kft.

Ez az ambíciós és több részterületen kimagasló minőségű javaslat kiegyensúlyozottan ötvözi a városszerkezeti, tájépítészeti, közlekedési és fenntarthatósági szempontokat. A beépítési koncepció egyik legnagyobb értéke a Szegedi út mentén létrejövő sűrűbb városi szövet és a kelet felé fokozatosan oldódó beépítés sajátos, „hullámzó” logikája, amely egyszerre teremt markáns városközpontot, átjárható lakóterületeket és összefüggő zöldfolyosót. Utóbbi a vasút mentén végighúzóva lehetőséget nyújt arra, hogy a különböző funkcionális egységek sora közvetlen kapcsolatba kerüljön a zöldterületekkel. Így a lakások nagy része kapcsolódik a közparkhoz, a lakástípológiák változtatások, és érezhető a törekvés a különböző élethelyzetek, háztartástípusok és lakhatási igények kiszolgálására.

A kétoldali zöldfolyosó, az ökológiai hálózat, a parkok és terrek sokszínűsége, valamint a szivacsvároselvű vízgazdálkodás magas szakmai tudatosságról tanúskodik. A Rákospatak

revitalizációja ökológiai és rekreációs lehetőség, ugyanakkor a javasolt fürdőto fenntarthatósági és üzemeltetési szempontból problémás.

A közlekedési rendszer több szempontból is az élvonalba tartozik. A terv nagy hangsúlyt helyez a gyalogos- és kerékpárosbarát megoldásokra, az autómentes vagy csillapított zónákra és a vasútállomások kiváló integrációjára. Problémát jelent viszont a keresztirányú kapcsolat hiánya, és koncepcióanálisan téves a MILLFAV meghosszabbítása a vasút mentén, amely így elsősorban a parkokat szolgálja ki.

A pályamű részletes víz- és energiámérleggel, innovatív technológiákkal és környezeti tudatossággal dolgozik. A csapadékvíz visszatartására épülő rendszer példaértékű, a körforgásos gazdaság azonban csak elvi szinten jelenik meg. A lakásszám magas, a közintézmények bőségesek, az aktív földszintek pedig élénk közösségi életet ígérnek. Hiányosság ugyanakkor a lakásmix részletezése és a közterületi hierarchia bizonytalansága.



Megosztott III. díj: CHYBIK + KRISTOF s.r.o.; Arup Group Limited; NAUTES Építésműterem Kft.; Architekten Tillner & Willinger ZT GmbH; Gumuchdjan Architects LLP; HMBCJ GmbH

A magas minőségű javaslat öt, zöldterületekkel elválasztott, de egymáshoz finoman kapcsolódó városrészt hoz létre. A mikronegyedek saját identitással, központi térrel és építészeti arculattal rendelkeznek. A pályamű egyik legerősebb eleme a meglévő helyi adottságok – a Kapagyár, a vasúti delták, a töltések és a történeti ipari elemek – beépítése a koncepcióba, amely hiteles budapesti karaktert vetít előre.

A zöldfelületi rendszer nagyvonalú, differenciált és rekreációs szempontból gazdag: a helyi parkok, a városi terek és az összekötő zöldfolyosók együttese megfelelő ökológiai háttérrel biztosít. A kék-zöld hálózat gyenge pontja a Rákos patak, amelynél elmarad az átvezetés revitalizációja. A vasút mentén javasolt zajvédő töltés költséges és kedvezőtlen, mert a faállomány pusztulásával jár.

A közlekedési rendszer a pályamű egyik legmeggyőzőbb része az autómentes városi magok, a gyalogos és kerékpáros útvonalak hálózata és a belső villamostengely révén. Túlzó ugyanakkor a villamos és a MillFAV párhuzamossága, a nagy léptékű zöldhidak, valamint hiányzik az északi területéről a harántirányú közlekedési kapcsolat is.

Fenntarthatósági szempontból a pályamű ambiciózus, de részben vázlatos marad: a körforgásos szemlélet, a minősítési rendszerek integrálása és az alacsony energiaigényű épületek előremutatók, ám az energetikai rendszer több ponton hiányos. Problémás a levegős hőszivattyúk aránya és a hiányzó kapacitásvizsgálatok. A társadalmi fenntarthatóság terén a lakhatási koncepció erős, azonban az oktatási, sport- és egészségügyi intézmények alultervezettek. A gazdaságosság terén a jelentős műtárgyak és tereprendezések komoly költséget jelentenek, ami rontja a megtérülést.



Kiemelt megvétel: 4 plusz Kft.; Korényi és Társai Építész Kft.; IDEFIX landscape architecture; VOIDS

A pályamű markáns városépítészeti koncepciót mutat be, amelynek központi eleme az egész területet összefogó új körút. Ez egyszerre szerkezeti gerinc, identitásképző elem és közlekedéshálózati csomópont, amely erőteljes karaktert teremtet. Öt különböző arculatú városrészt kapcsol össze, amelyek társadalmi, funkcionális és ütemezési szempontból is jól különböznek, mégis egységes szövetet alkotnak. A központi negyed intézményi gazdagsága – a könyvtár, a kulturális funkciók és a kiskereskedelem – megalapozzák egy élő, működőképes centrum kialakulását. Ugyanakkor a zárt, nehezen átjárható tömbök kedvezőtlen mikroklimatikus viszonyokat okoznak. A központi park léptéke nagyvonalú, de elhelyezése miatt egyes városrészekből nehezebben érhető el, és a zöldhálózat nem kellően differenciált.

A közlekedési koncepció igen erős: a körút városformáló szerepe, a gyalogos és kerékpáros prioritások, valamint a közösségi

közlekedési hálózat innovativitása előremutató. Különösen ötletes felvetés a felszínen villamosként működő MillFAV. A hálózati logika erős, bár a Városliget felé vezető kapcsolat bizonytalan, a villamos vonalvezetése pedig túl kanyargós.

A fenntarthatóság több fontos szempontra kiterjed – decentralizált energiahálózat, talajhasznosítás, szivacs városelv –, de ezek részletezése hiányos, a hőszivattyús rendszer nem kellően alátámasztott. A lakhatási program mennyiségben teljesíti az elvárásokat, de a lakásmix kidolgozatlan, az átlagos lakásméret elmarad a szükségéstől, a társadalmi diverzitás bizonytalan. A közintézményi hálózat gazdag, de a kapacitásigények nincsenek megerősítve.

Gazdaságossági szempontból megfelelő beépítési intenzitással dolgozik, de az első ütemek túl költségesek, az ütemezés és a pénzügyi modell pedig nincs kellően összehangolva. Összességében a pályamű karakteres, több ponton igen ötletes javaslat, amely azonban urbanisztikai, lakhatási és energetikai kockázatokat hordoz.



Kiemelt megvétel: MUTABILIS Paysage & Urbanisme;
LAN S.A.R.L d'Architecture

Ez az átfogó, gondolatilag erős javaslat több léptékben vizsgálja a területet, és egyértelműen arra törekszik, hogy a Rákosrendező térsége új városi tengellyé váljon. A koncepció egyik legfontosabb értéke az M3 bevezető szakaszának városi főúttá alakítása, amely nemcsak közlekedési értelemben jelent paradigmaváltást, hanem új városi tereket és kapcsolatokat is teremt. A beépítés változatos tömbtipológiákból épül fel, ami támogatja a társadalmi sokszínűséget, és lehetőséget ad eltérő lakhatási formák megjelenésére. A Kapagyár mint kulturális negyed identitásképző erejű, a terv egészében érzékelhető a közösségi élet és aktivitás meghatározó szerepe. A gyalogosbarát utcák és a helyi fókuszpontok jó arányzékáról tanúskodnak, ugyanakkor a heterogén beépítési logika megvalósíthatósági szempontból kockázatos.

A zöldfelületek differenciáltak és elvüket tekintve korszerűek, de a Rákos patak átvezetésének elmaradása jelentős hiányosság:

a revitalizáció hiánya gyengíti a kék-zöld hálózatot, a patak két oldala nem integrálódik kellően. A kisebb parkok és közkertek rendszere ígéretes, de hiányoznak azok az elemek, amelyek révén teljes értékű hálózat állna össze.

A közlekedési koncepció erényei a MillFAV új útvonala, a kerékpáros és gyalogos tengelyek sűrű rendszere, valamint a csomópontok racionalizálása. Ugyanakkor hiányosság a harántirányú közút mellőzése és a vasúton átvezető hidak kis száma.

Fenntarthatósági szempontból a szándékok előremutatók, de a műszaki részletek vázlatosak. A csapadékvíz-megtartás, a PCED-elvek és az energiatudatosság értékes irányok, ugyanakkor a hőellátási rendszer nincs kellően alátámasztva, és a körforgásos gazdasági modellek sem konkrétak. A társadalmi fenntarthatóság erős pillér: a lakhatási kínálat sokszínű, az intézmények és a közösségi terek logikusan szerveződnek, habár az intézményi kapacitások helyenként alulméretezettek.



Megvétel: MCXVI Kft.; Czirják Szabó Kft.; StudioVlayStreeruwitz ZT-GmbH; 4D Tájépítész Iroda Kft.; LAND LAB; con.sens verkehrsplanung zt gmbh; Mobil City Bt.

A pályamű egy markánsan ökológiai és regeneratív szemléletű városfejlesztési koncepció, amely központi elemként egy kiterjedt lineáris parkot és átfogó kék-zöld infrastruktúrát alkalmaz. A terv magas biodiverzitást, élőhely-revitalizációt és teljes körű vízmegtartást céloz, innovatív zöldtetőkkel, esőkertekkel, szűrkevíz-hasznosítással és adaptív vízgazdálkodással. Energiarendszere előremutató és komplex, ugyanakkor a mélygeotermikus Eavor loop javaslata jelenleg túl kockázatos és technológiailag bizonytalan.

Urbanisztikai szempontból a beépítés széttagolt, a lebegő tömegek nem alkotnak koherens városzövetet, a nagy léptékű park pedig háttérbe szorítja a kisebb, karakteres közösségi tereket, a városi csomópontokat és a jól működő utcahálózatot. A közterületi struktúra sok helyen karakter nélküli, a városi identitás gyenge, a térszerkezet modernista lakótelepi képet idéz, ami nem támogatja egy új városrész organikus kialakulását.

A közlekedési rendszer több ponton alulméretezett; kevés a kelet-nyugati átjárás, a MillFAV-nyomvonal nem kapcsolódik sűrű beépítéshez, és több tengely hálózati szempontból alacsony értéket képvisel. A társadalmi fenntarthatóság hiányos: alacsony a lakásszám, nem ismert a lakásmix, a megfizethető lakhatás nem jelenik meg, az intézményi hálózat pedig alultervezett, különösen a könyvtári, sport- és rekreációs funkciók terén. A privát és félprivát terek rendszere nem támogatja az aktív közösségi életet.

A megvalósíthatóság bizonytalan, az ütemezés és az infrastruktúra nem kellően megalapozott, és több innováció jelentős finanszírozási kockázattal jár. Összességében a pályamű technológiai és ökológiai szempontból kiemelkedő, inspiratív és előremutató, ugyanakkor urbanisztikai, társadalmi és működési oldalról nem formál stabil, hosszú távon fenntartható városrészt. A bírálóbizottság a pályaművet a koncepció értékes ökológiai elemeire tekintettel megvételben részesítette.

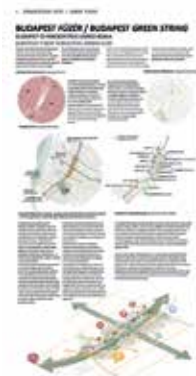


Megvétel: Urban Agency ApS; Lépték-Terv Kft.

A pályamű tájépítészeti szemléletű; szigetszerű beépítésre épít, amely érzékeny és természetközeli megközelítést kínál, ugyanakkor nem képes koherens nagyvárosi szövetet létrehozni. A beépítés több különálló lakóegységből áll, melyek között hiányzik a határozott térbeli és funkcionális hálózat. Emiatt a városrész szerkezete széttagolt, a központi terek és tengelyek nem hoznak létre egyértelmű hierarchiát vagy karakteres identitást. A fő gyalogostengelyként működő zöldfolyosó értékes, de nem válik valódi városi gerinccé, mert kevésbé kapcsolja össze a mindennapi használat szempontjából fontos városi fókuszokat, és inkább táji elem marad, mintsem a közlekedés vagy a városszerkezet meghatározója. A zöldfelületek részben igényesek – különösen a patak revitalizációja –, ugyanakkor a központi park aránytalanságai, a túlméretezett tó és a vasút menti feltöltés kedvezőtlen használati és ökológiai következményekkel jár. A terület élhetőségét tovább rontja a zöldfelületek szétszabdaltsága és a keleti oldal kiegyensúlyozatlansága, ahol így nem alakul ki minden lakó számára jól hozzáférhető rekreációs hálózat.

A közlekedési koncepció a szelíd mobilitás elsődlegességére épít, ám a hálózat nem koherens: a vasút, a metró és a busz párhuzamos működése egymást gyengíti, az intermodális csomópont felüljárórendszere pedig indokolatlan, rossz gyalogos kapcsolatokat eredményez. A kerékpáros hálózat hiányos, a zsákutcs lakóutak csökkentik a terület átjárhatóságát, és a közösségi közlekedés több módja párhuzamosan működik, ami gyengíti a hatékonyságot. A beépítési intenzitás nem elég magas ahhoz, hogy hosszú távon megalapozza a kötött pályás fejlesztéseket.

A fenntarthatósági koncepciók több ponton magas színvonalúak, különösen a körforgásos elvek, innovatív anyaghasználat és integrált a csapadékvíz-kezelés terén, ugyanakkor az energetikai és víziközműrendszerek részletei hiányosak. A társadalmi fenntarthatóság területén pozitívum a lakástípológiai modularitása és az intézményhálózat gazdagsága, de ezek hatását gyengíti a térszerkezeti bizonytalanság és a közterek korlátozott közösségi potenciálja. Összességében a pályamű több előremutató, érzékeny rész megoldása miatt indokoltan részesült megvételben.



További pályaművek

Atelier Kempe Thill Architects And Planners; Dogma Architects; Mókembé; Nart Építész Műterem; Bollinger + Grohmann Engineers; Periféria Közpolitikai És Kutatóközpont; Újirány Tájépítész

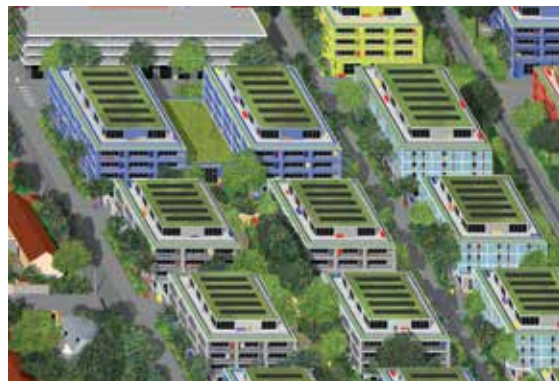
A pályamű egy egységes „városi villa” beépítési koncepciót alkalmaz, amely az egész területre repetitív raszteres mintázatot vetít, túlzott homogenitást eredményezve. Nem teremti meg a sokszínű, karakteres városrészhez szükséges térbeli és funkcionális változatosságot, idegen Budapest hagyományos városszerkezetétől, nem hoz létre identitáspontokat. A differenciált térstruktúra hiánya miatt a városrész falanszterszerű, egysíkú környezetként működne, ami korlátozza a városi dinamika kialakulását.

A zöldfelületi rendszer mennyiségében bőséges, de szerkezetében gyenge. A központi parkot kettévágja a vasút, a túlmé-

retezett tó és a mesterséges domb tovább töredezi, így nem jön létre összefüggő, jól használható közpark. A kisebb zöldfelületek alulrészletezettek, az ökológiai kapcsolatok gyengék, a csapadékvíz-kezelés több ponton nem megalapozott. A zöldhálózat nem áll össze koherens rendszerre.

A közlekedési koncepció hibás: a gyalogos és kerékpáros tengelyek merev rácsba kényszerülnek, nem követik a természetes mozgásokat. A MillFAV továbbvezetése tisztázatlan, a kerékpáros hálózat hiányos vagy túlbonyolított, fontos csomópontok megoldatlanok. A belső forgalom gépjárműcentrikus, ami rontja az élıhetőséget.

A fenntarthatósági megközelítés vegyes: a csapadékvíz-kezelés komplex, de nem alátámasztott, az energetikai koncepció centralizált, a klímaadaptáció részleges. A tömbstruktúra rontja az átszellőzést. A lakásmix hiányos, a közterek jellegtelenek, így az identitás gyenge. Bár a gazdasági modell innovatív elemeket tartalmaz, ezek nem ellensúlyozzák a hibákat.



Estudio Lamela; Ezquiaga Arquitectura, Sociedad y Territorio; Szántó & Mikó Építészek; Grant Partnership

A pályamű markáns, formailag erős és vizuálisan karakteres városépítészeti javaslat, amely azonban nem illeszkedik megfelelően a budapesti városszerkezeti és működési logikához. A koncepció nagy léptékű, tömör beépítési tömbökre és határozott formai gesztusokra épül, amelyek látványosak, de nem teremtenek emberléptékű, élhető környezetet. A sűrű beépítés miatt a közterek nehezen válnak jól működő városi terekké, miközben mikroklimatikus problémák is felmerülnek. A központi park túlméretezett és kevésbé differenciált, inkább reprezentatív elem, fenntartása költséges. A lakófunkciók túlsúlya mellett kevés és gyengén elhelyezett intézmény jelenik meg, ami gyengíti a működőképességet.

A közlekedési rendszer alulrészletezett és bizonytalan. A külső kapcsolatok hiányosak, különösen a Városliget, a Szőnyi út és a Vasúttörténeti Park irányában. A belső hálózatban az

autóforgalom domináns marad, a gyalogos és kerékpáros tengelyek formálisak, nem követik a természetes mozgásokat, több helyen megszakadnak. A metróállomások pozicionálása nem kapcsolja össze megfelelően a városrészt, a közösségi közlekedés integrációja hiányos.

A fenntarthatósági koncepció főként elvi szintű, műszaki megalapozottsága hiányos. A csapadékvíz-kezelés nem teljesen alátámasztott, az energetikai elképzelések általánosak, a tömör beépítés rontja az átszellőzést. A lakások minősége és mérete problémás, a félprivát terek hiányoznak. Az intézményhálózat különösen az oktatás és egészségügy terén hiányos.

Gazdaságilag a nagy beépítettség előnyösnek tűnhet, de a magas költségek és infrastruktúraigény kockázatot jelentenek. Összességében formai szempontból erős, de nem hoz létre működőképes városrészt.



S.B.Arch. Studio Bargone Architetti Associati; Gubahátori; Rjzs Architects; Soóki-Tóth Gábor Csaba

A pályamű erőteljes formai alapgondolatra, az emelt szintű körgyűrűk és magasba helyezett sétányok rendszerére épül, amely karakteres, ugyanakkor városépítészeti, közlekedési és működési szempontból korlátokkal terhelt. A körgyűrűk egyedi megjelenést adnak, de a mindennapi használatot megnehezítik: a gyalogosok kerülőutakra kényszerülnek, az alatta kialakuló terek árnyékosak, nehezen aktiválhatók. A beépítés a peremekre szorul, míg a központi rész túlzott méretű, alulprogramozott park marad, amely nem hoz létre jól működő téráncolatot. A keleti és nyugati területek aránytalansága gyengíti a koherenciát.

A lakhatási program mennyiségi és minőségi szempontból elmarad: a lakásszám alacsony, az alapterületek kicsik, sok lakás nem átszellőztethető. A közösségi lakhatás nem válik valódi közösségformáló erővé. A gyermekintézmények elkülönítettek és nehezen megközelíthetők, a könyvtár és az

egészségügyi funkciók távol esnek a fő tengelyektől, így az intézményi hálózat töredezett.

A zöldfelületi rendszer tartalmaz értékes elemeket, különösen a vízgazdálkodási megközelítés, de az emelt szerkezetek ökológiailag nehezen indokolhatók. A központi park túl nagy és nem elég differenciált, a patak revitalizációja alulhasznált, a természetes szikkasztás háttérbe szorul. A körgyűrűk rontják az átszellőzést és növelik a hőszigetelést.

A közlekedési rendszer legnagyobb problémája a gyalogos körgyűrűk hálózati szerepe: akadályt képeznek, növelik az eljutási időket, és nem illeszkednek a környezethez. A kerékpáros hálózat hiányos, az autóforgalom domináns marad, a kötött pályás kapcsolatok bonyolultak. A MillFAV megköszabbitsása sem szolgálja ki megfelelően a területet.

Összességében a pályamű látványos, de nem alkot kiegyensúlyozott, jól működő városrészt, ugyanakkor a vízgazdálkodási és energetikai elemek előremutatóak.



*Fbis Architects; Clément Blanchet Architecture;
Gustafson Porter + Bowman*

A pályamű ambiciózus, érzékeny gondolkodást tükröz, ugyanakkor összességében egyenetlen és szerkezetileg bizonytalan városépítészeti javaslat. A koncepció történeti mintákat idéz meg, amelyek érdekesek, de nem állnak össze koherens, kortárs városszerkezet-té. A terek, utcák és tömbkapcsolatok nem formálnak egyértelmű hierarchiát, a városrész súlypontjai bizonytalanok, hiányzik a térkapcsolatok logikus íve. A vasút fölötti gyalogos kapcsolatok kidolgozatlanok, a szolgáltatások elhelyezése esetleges, az úszótel-kes megoldások pedig fenntarthatatlan kockázatokat jelentenek. A lakónegyedek nem alkotnak valódi szövetet, a beépítés nem kapcsolódik a környezethez, így a városrész identitása sem erős.

A zöldfelületi rendszer erős eleme a Rákos patak revitalizációja, azonban a központi park túlméretezett és elnagyolt, ami gyengíti a rekreációs potenciált. A zöldfolyosók nem illeszkednek jól

a városi hálózatba, és fontos kapcsolatok hiányoznak. A közlekedési koncepcióban a gépjárműforgalom dominál, a belső úthálózat túlméretezett, a kerékpáros tengelyek hiányosak, kevés a kelet-nyugati átjárás. A MillFAV meghosszabbítása nincs kellően alátámasztva.

Fenntarthatósági szempontból vannak előremutató elemek – szivacs város, energiaközösségek, adatvezérelt megközelítés –, de ezek nem alkotnak koherens rendszert. Az energetikai és víziközmű-koncepció hiányos, a körforgásos elvek inkább deklaratívak. A lakásmix részletezetlen, az átlagos lakásméretek alacsonyak, az intézményi hálózat alultervezett.

Gazdasági szempontból a projekt működőképes lehetne, de több kritikus tényező kockázatot jelent. Összességében értékes, ígéretes elemeket tartalmaz, de nem áll össze koherens, megvalósítható és élhető városrészi vízióvá.



Bjarke Ingels Group; Vikár és Lukács Építész Stúdió

A pályamű egy erős vizuális alapgondolatra, a vasút mentén futó levélmotívumú zöldtengelyre épül, amely grafikai értelemben különleges, de nem képes működő és élhető városrész létrehozására. A formai koncepció dominanciája miatt háttérbe szorulnak a városépítészeti és működési szempontok. A beépítés túlzottan sűrű és nagy léptékű, nem alakul ki értelmezhető szomszédsági rendszer, hiányoznak a központi és alközponti terek. A városszerkezet nem szolgálja a mindennapi élet helyszíneit, a lakóterületek között nincs valódi kapcsolat, így a városrész nem tud koherens struktúráként működni. A zöldtengely a beépítéstől elválasztva jelenik meg, nem integrálódik a városszövetbe.

A zöldfelületi rendszer részben nagylelkű, de a közpark szétszabdalt, nem éri el az összefüggő méretet, fenntartása a kanyargó

úthálózat miatt nehézkes. A zöldhidak és emelt átkötések indokolatlanok, a Rákos patak revitalizációja több ponton megkérdőjelezhető. A közlekedési rendszerben a gyalogos és kerékpáros útvonalak esztétikusak, de kerülőutakat eredményeznek. A belső úthálózat jelentős autóforgalmat enged be, a MillFAV megkoszszabítása nem kapcsolódik logikusan. A megközelíthetőség és átjárhatóság gyengesége korlátozza a működőképességet.

A fenntarthatósági rész inkább deklaratív, kevés konkrét megoldással. A lakáskonceptió gyenge: a lakásszám magas, de a lakástípusok nincsenek bemutatva, a lakások többsége korszerűtlen. Az intézmények elhelyezése esetleges. Összességében látványos grafikai ötletre épül, de nem kínál működőképes és fenntartható városrészi víziót.



Mica Architects; W X Y + Architecture + Urban Design

A pályamű egy kiegyensúlyozott, visszafogott és alapvetően korrekt beépítési javaslatot mutat be, amely törekszik a fenntarthatósági és környezeti elvek alkalmazására, ugyanakkor nem hoz létre markáns karaktert vagy innovatív városszerkezeti megoldást, amely egy új városrész identitásának alapját adhatná. A beépítés túlzottan homogén, helyenként lakótelepszerű hatást kelt, csökkentve a városszövet sokszínűségét. A városrészek közötti különbségek nem eléggé artikuláltak, hiányoznak a jól működő alközpontok és a karaktert adó közösségi terek. A nagy park az északi részre koncentrálódik, így a zöldfelületek nem szövik át a teljes városrészt, megközelítése pedig körülményes marad. A Rákospatak revitalizációja értékes, ugyanakkor a keleti oldalon a beépítés túl közel kerül a vízfolyáshoz, ami ökológiai szempontból problémás.

A közlekedési rendszer gyengeségeket mutat: a belső gyűjtőtűt kettévágja a zöldfelületek, miközben a gyalogos és kerékpáros kapcsolatokat kevésbé támogatja. A külső kapcsolatok nem minden irányban megfelelőek, a vasút elválasztó hatása csak mérsékelten csökken. A lakhatási program rugalmas tömbtipológiákat kínál, de a lakásszám alacsonyabb a kívánatosnál, a lakásmix sem elég kiegyensúlyozott. Az intézményi hálózat alultervezett, hiányoznak kulturális és rekreációs funkciók.

A fenntarthatósági koncepció a pályamű egyik legerősebb része: a csapadékvíz-gazdálkodás, a kék-zöld infrastruktúra és az energiamenedzsment előremutató. A terv gazdaságos, kockázatkerülő és reálisan ütemezett. Összességében megvalósított, értékes elemeket tartalmaz, de városépítészeti és identitásteremtő szempontból nem elég markáns.





Rigips Habito® – amikor a belső fal teherbíró felületté válik



A kortárs építészeti tervezésben egyre nagyobb hangsúlyt kapnak azok a belső falszerkezetek, amelyek nemcsak térelválasztó elemként működnek, hanem a mindennapi használat során jelentkező mechanikai igénybevételeknek is hosszú távon ellenállnak. A nagy forgalmú lakó-, iroda- és közösségi terekben a belső falakkal szembeni elvárások ma már jóval túlmutatnak a hagyományos megoldásokon. Erre a tervezői és kivitelezői igényre kínál választ a Rigips Habito® építőlemez.

A Rigips Habito® speciálisan megerősített gipszmaggal készülő építőlemez, amely kiemelkedő felületi keménységével és nagy terhelhető-

ségével új szintet képvisel a szárazépítésben. A megoldás lehetővé teszi különböző használati tárgyak – például felső konyhaszekrények, polcrendszerek, televíziók, konzolok vagy egyes szaniterelemek – biztonságos rögzítését, sok esetben külön beépített erősítés nélkül. Ez nemcsak a kivitelezést egyszerűsíti, hanem a tervezés során is nagyobb szabadságot biztosít.

Építészeti szempontból a Rigips Habito® különösen előnyös olyan terekben, ahol fontos a hosszú távú tartósság, az intenzív használhatóság vagy a későbbi átalakíthatóság lehetősége. Lakóépületekben, irodákban, szállodákban vagy oktatási létesítményekben egyaránt olyan homogén megjelenésű falszerkezet alakítható ki, amely a valós használati igényekre is hatékonyan reagál.

A nagy felületi ellenállás hozzájárul a falak esztétikai minőségének megőrzéséhez, különösen olyan környezetben, ahol a mechanikai behatások mindennaposak. A Rigips Habito® emellett lehetőséget biztosít minősített áttörésgátló szerkezetek kialakítására is: megfelelő rendszerfelépítés mellett MABISZ- és RC-minősítésű falszerkezetek is létrehozhatók belőle. A Rigips rendszermegoldásaival együtt alkalmazva így

nemcsak tartós és jól terhelhető, hanem kiemelt biztonsági követelmények esetén is hatékony megoldást kínál.

A Rigips Habito® új szemléletet képvisel a belső falakról való gondolkodásban: a fal nem pusztán burkolati elem, hanem nagy teherbírási, hosszú távon is megbízható felület, amely egyszerre szolgálja a funkcionalitást, az esztétikát és a biztonságot.

További információ:

www.rigips.hu



Megszüntetjük az utolsó nagy hőhidat.



A SCONNEX® CSÖKKENTI AZ ENERGIAVESZTESÉGET A FALAKNÁL ÉS AZ OSZLOPKNÁL.

Az új termékcsalád választ ad az energiahatékony építés eddig megoldatlan kérdéseire. A Schöck Sconnex® egyedülálló megoldást kínál a falaknál és oszlopoknál kialakuló függőleges hőhidakra, ezzel segíti a gazdaságosabb és esztétikusabb szerkezetek tervezését és kialakítását.

www.schoeck.com/hu/sconnex

XPS-hőszigetelés alkalmazása lemezalap alatt

Az épületek energiahatékonyságával szemben támasztott követelmények az elmúlt években jelentősen szigorodtak, ami nemcsak a felmenő szerkezetek, hanem az alapozás kialakítását is új megvilágításba helyezte. A korszerű épületenergetikai szemlélet ma már az egész épületet egységes rendszerként kezeli, amelyben a talajjal érintkező szerkezetek hőtechnikai szerepe meghatározó. A talajon fekvő padló hővesztésének csökkentése különösen fontos az alacsony energiaigényű és közel nulla energiaigényű épületek esetében. Ebben a kontextusban egyre nagyobb figyelem irányul a lemezalapozásra, mint olyan alapozási módra, amely lehetőséget ad a megszakításmentes termikus burok kialakítására.

Az alapozási mód megválasztása minden esetben statikai tervezési feladat, amelyet számos tényező – többek között a talaj teherbírása, a hidrológiai viszonyok és az épület szerkezeti kialakítása – befolyásol. A különböző alapozási megoldások közül hőtechnikai szempontból a lemezalapozás tekinthető az egyik legkedvezőbbnek, mivel lehetővé teszi az épület körüli megszakításmentes termikus burok kialakítását. Ennek köszönhetően elkerülhetők a fal-padló-alaptest csatlakozások mentén kialakuló vonal menti hőhidak.

A lemezalap alatti hőszigetelésnek különösen nagy a jelentősége, hiszen rejtett módon az egész épület alátámasztásában vesz részt. Emiatt az alkalmazott hőszigetelő anyaggal szemben kiemelten szigorú követelmények fogalmazódnak meg mind tervezési, mind kivitelezési szempontból.

Épületenergetikai oldalról alapvető elvárás a megfelelő hőszigetelő képesség, mivel a vasbeton lemezalap egyben a talajjal érintkező padlószerkezet funkcióját is betölti. Ugyanakkor a hőszigetelésnek jelentős állandó terheket kell viselnie, ezért meghatározó a nagy nyomószilárdság és az alakváltozással szembeni ellenállás. Szintén elengedhetetlen a talajnedvességgel szembeni ellenálló képesség, valamint az épület szerkezeti mozgásainak károsodás nélküli követése.

Ezen komplex követelményrendszernek az Austrotherm XPS® TOP 30/50/70 extrudált polisztirolhab hőszigetelő anyag képes megfelelni. Az XPS vízfelvétel – a zárt cellaszerkezetének köszönhetően – elhanyagolható, hőtechnikai és mechanikai tulajdonságai pedig tartós nedvességhatás esetén sem romlanak. A különböző szilárdsági osztályokban gyártott XPS-lemezek alkalmazását minden esetben statikai számításokkal kell alátámasztani, figyelembe véve a helyszíni adottságokat.

A beépítés során alapvető követelmény a megfelelő minőségű, sík és egyenletes fogadófelület kialakítása. Ez készülhet szerelőbetonból, illetve megfelelően tömörített, szemcsés ágyazórétből is. Lemezalap alatti hőszigetelésnél javasolt a lépcsős élképzésű XPS-táblák alkalmazása, amelyek pontos illesztése megakadályozza az átmenő hézagok kialakulását. Többretegű kialakítás esetén a rétegek eltolásban történő fektetése biztosítja a hőhidmentes szerkezetet.

A lemezalap alatti XPS-hőszigetelés alkalmazásának előnyei:

- » Megszakításmentes termikus burok alakítható ki az épület teljes határoló szerkezte mentén.
- » A fal-padló-alaptest csatlakozásoknál kialakuló vonal menti hőhidak elkerülhetők.
- » Javul az épület teljes energetikai mérlege és primerenergia-felhasználása.



- » Különösen jól illeszkedik alacsony energiaigényű és közel nulla energiaigényű épületekhez.
- » Statikailag jól méretezhető, az egész épület terheit egyenletesen közvetíti a talaj felé.
- » Hosszú élettartamú, karbantartást nem igénylő megoldás.
- » Több- vagy egyrétegű kialakítással is alkalmazható, a tervezési igényekhez igazodva.



Az ÉMI-mintaházparkban megépült Leier-ház padlójába 16 cm vastag extrudált polisztirol hőszigetelés került a lemezalap alá.



Kreditpont és tudás egy helyen – 2026-ban is folytatódik a Xella építésképzési programja



Az építész szakma folyamatos fejlődése érdekében elengedhetetlen a korszerű technológiák, innovatív építési megoldások és naprakész szakmai ismeretek rendszeres nyomon követése. Ebben nyújt támogatást a **Xella Magyarország Kft.**, mely közel két évtizede biztosít magas színvonalú továbbképzési lehetőséget a szakma számára.

A vállalat által szervezett kreditpontos oktatási program 2026-ban is elérhető, a megszokott magas minőségben. A képzés célja, hogy a résztvevők friss információkat szerezzenek a korszerű építőanyagokról, technológiákról és tervezési megoldásokról, miközben teljesíthetik a kamarai tagsághoz szükséges kötelező kreditpont-követelményeket.

A Xella Magyarország Kft. edukációs rendszere igazodik a hatályos jogszabályi előírásokhoz, és olyan **online modult** biztosít, mely rugalmas és könnyen elérhető, valamint a résztvevők számára teljes mértékben díjmentes. A vállalat weboldalán külön erre a célra létrehozott felületen megtalálható a továbbképzés teljes szakmai anyaga, ahol a regisztrált felhasználók időkorlát nélkül hozzáférhetnek az aktuális prezentációkhoz.

Kreditpontos oktatás – gyors, átlátható és hatékony

A képzés tananyagai jól strukturált, könnyen áttekinthető formában állnak a résztvevők rendelkezésére, így a szakmai tudás elsajátítása gyors és hatékony. A kreditpont megszerzésének

feltétele egy rövid ellenőrző teszt kitöltése és visszaküldése. A prezentációk áttekintését követően a kérdések könnyen megválaszolhatók, így a szükséges kreditpont megszerzése egyszerűen, rövid idő alatt teljesíthető.

A jelenlegi képzés kreditértéke: 1 pont

Tematika

1. Xella Magyarország Kft. termékkínálata és építési megoldásai
2. Márkák és rendszerek áttekintése
3. Korszerű kiselemes falazóelemek és kiegészítők bemutatása
4. Innovatív nagyelemes megoldások (DA/DE, SWE, SCH, GHT)
5. Hőszigetelés kívül és belül – Multipor-rendszerek
6. Akusztikai komfort megteremtése
7. Tűzvédelem az épületszerkezetekben
8. Tartóvázas épületek – Xella-megoldások vasbeton vázhoz

A részvétel menete

- » **Jelentkezés:** Írjon nekünk a zoldszam@xella.com e-mail címre, vagy egyeztessen részvételi szándékáról területileg illetékes kollégáinkkal.
- » **Tananyag megismerése:** A teljes képzési anyag elérhető online formában, de kérheti a személyes előadás lehetőségét is egy előre egyeztetett időpontban.
- » **Tesztlap kitöltése:** A tananyag áttekintését követően a Xella területileg illetékes vezetője eljuttatja Önhöz az ellenőrző kérdéssort e-mailben vagy személyesen.
- » **Igazolás átvétele:** A teszt sikeres kitöltése után a kreditpont-igazolást szintén a területileg illetékes kollégánk juttatja el Önnek e-mailben vagy személyesen.

https://www.xella.hu/hu_HU/epitesz-oktatas



Egyedülálló azulejekompozíciók a nemesvámosi Fatima-templomban

A Balaton-felvidéken, Veszprém közelében fekvő Nemesvámoson különleges templom épült az elmúlt években. A Fatimai Szűz Máriáról elnevezett templom története több mint két évtizeddel ezelőtt kezdődött: az alapkövet még 2000 tavaszán tették le. Az eredetileg Evva Zsolt által készített tervek 2008-ban ugyancsak Evva Zsolt irodája Perlaki Antal terveivel jelentősen átdolgozta, és így készült el a templom szerkezeti terve, már használható állapotban. A 2025-ben újraindult építkezés során Sánta Bendegúz építész és az építető, Gere Dávid Márk SMC plébános ezzel az elkészült szerkezettel dolgozhatott tovább, és 2025. november végén fel is szentelheték az elkészült templomot.

Az épület nagyon különleges, mivel egyszerre modern és mélyen szimbolikus. A koncepció a portugáliai Fatimában történt Szűz Mária-jelenések üzenetére utal, ezért a templomban megjelennek a portugál építészeti jellegzetes motívumai is. A legismertebb ezek közül az azulejo, a festett kerámialapokból készült burkolat, amely a templom több pontján is meghatározó szerepet kapott.

Ebben a különleges építészeti és művészeti koncepcióban kulcsszerepet kapott a hidegburkolás is. A templom több pontján is egyedi felületet tervezett és gyártott az S39 Hybrid Design Kft. művészcsapata. Ezeknek a felületeknek a burkolását az Anater Bau Kft. szakemberei végezték el komoly szakmai munkával, a feladatok során pedig a Mapei hidegburkolati segédanyagait alkalmazták a tartós eredmény érdekében.

Kézműves pontosság az azulejoberurkolatoknál

Az egyik leglátványosabb felület a templom főbejárata. Itt változó formájú és különböző fugatávolságú azulejoelemekből áll össze a kompozíció. A burkolók a mintát egy papírsablon segítségével kapták meg, amelyet a falon kellett pontosan követniük, a mintát nem lehetett felvetíteni, így minden elem elhelyezése kézi mérésen és gondos beállításon múlt.

A feladat különösen nagy koncentrációt igényelt, mert a fugák nem mindenhol voltak párhuzamosak: már a kiosztás kis mértékű elfordulása esetén is torzult volna az egész burkolat elhelyezkedése. Az egyedi gyártású, 9 mm vastag greslapok rögzítéséhez a szakemberek Keraflex Maxi S1 Zero ragasztóhabarcsot alkalmaztak, amely biztosította a megfelelő tapadást még a nagy, helyenként 3,5 cm-es fugatávolságok mellett is.

Művészi kompozíciók a templomtérben

A templom főhajójában négy különálló azulejekompozíció kapott helyet fülkékben elhelyezve. A képek mind saját történetet mesélnek el: látható rajtuk Szent II. János Pál pápa, Szent Máté, Boldog Bódi Mária Magdolna, valamint Krisztus arca a torinói lepelről a Szentlélek galambjával.



Az íves fal kihívása – a fatimai napcsoda-kompozíció

A templom egyik legnagyobb hatású felülete a szentélyben található háromrészes kompozíció, amely a fatimai napcsodát ábrázolja.

A kompozíció kivitelezése komoly szakmai kihívás volt. A burkolók a mintát papíron kapták meg, amelyet a földön kellett követniük a lapok kiosztásakor. A fal íves kialakítása miatt a Keraflex Extra S1 Zero ragasztót csak a lapokra hordták fel fogazott simítóval, miközben a falat glettelt felületként készítették elő.

Természetes kőpadló íves mintával

A templom padlóját jura sárga német természetes kő alkotja, amelyet a BN Stone Kft. biztosított. A kivitelezőknek itt egy korábban megkezdett munkát kellett befejezniük, ráadásul a legbonyolultabb résznél.

Az egyik leglátványosabb elem egy 18 méter hosszú íves szakasz, ahol a fellépő részben égetett mintával kialakított hullámzó virágfüzér és évszám jelenik meg. A lapokat MAPESTONE TM fehér ragasztóval rögzítették, a fugázáshoz Keracolor FF Flex anyagot használtak, míg a csatlakozásoknál MapeSil AC szilikon biztosította a rugalmas zárást.

A templom ma a közösség lelki életének központja, ugyanakkor az igényes kivitelezés és a kortárs egyházi építészeti példája is. A Mapei számára ezért különösen nagy büszkeség, hogy termékei hozzájárulhattak egy ilyen egyedi és értékes építészeti alkotás megvalósításához.

Nézd meg a helyszínen készült videót!



URSA BiOnic. Több mint szigetelés: építészeti minőség

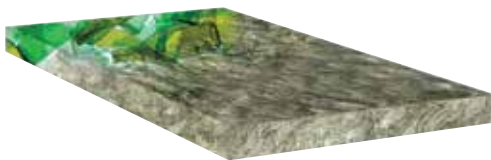


Az energiahatékony épületek ma már alapelvárások. Azonban az építész – különösen a kortárs lakó- és középület-tervezés – enélkül jóval összetettebb válaszokat kíván. A folyamatosan szigorodó európai energetikai és környezetvédelmi szabályozások hatására az építetők és a tervezők egyre inkább **integrált rendszerekben** gondolkodnak: olyan megoldásokban, amelyek nemcsak kiváló műszaki paraméterekkel rendelkeznek, hanem **gazdaságilag fenntarthatóak, hosszú távon megbízhatóak**, és az épített környezet ökológiai lábnyomát is érzékelhetően csökkentik.

Ebben a szemléletváltásban kiemelt szerep jut az **URSA legújabb generációs szigetelőanyagainak**, különösen az **URSA BiOnic**-termékcsaládnak, amely a klasszikus hőszigetelési funkció túl **valódi épületszerkezeti minőséget** képvisel.

Anyagválasztás mint tervezői döntés

Az elmúlt évek – jelenleg is tartó – lakossági felújítási hulláma során az építetők körében egyértelműen felértékelődött a **környezettudatos anyaghasználat**. A fenntarthatóság ma már nem kiegészítő szempont, hanem a tervezési folyamat egyik kiindulási alapja.



Az **URSA BiOnic ásványgyapot (üveggyapot) szigetelések** úgy illeszkednek ebbe a gondolkodásba, hogy közben nem kényszerítenek kompromisszumra sem műszaki teljesítmény, sem kivitelezhetőség terén. A termékek gyártása során **akár 80% újrahasznosított üveg** kerül felhasználásra, ami már önmagában is jelentősen csökkenti az anyag környezeti terhelését.

Beépítés után a kiváló **hő- és hangszigetelő tulajdonságok** mérhetően csökkentik az épület fűtési és hűtési energiaigényét. Ez nemcsak az üzemeltetési költségekben jelenik meg, hanem az épület teljes életciklusa során realizálódó **CO₂-kibocsátás csökkenésében** is. A mai építészeten ez a fajta felelős gondolkodás már ugyanannyira része a minőség fogalmának, mint az esztétika vagy a térszervezés.

Beépítés után a kiváló **hő- és hangszigetelő tulajdonságok** mérhetően csökkentik az épület fűtési és hűtési energiaigényét. Ez nemcsak az üzemeltetési költségekben jelenik meg, hanem az épület teljes életciklusa során realizálódó **CO₂-kibocsátás csökkenésében** is. A mai építészeten ez a fajta felelős gondolkodás már ugyanannyira része a minőség fogalmának, mint az esztétika vagy a térszervezés.

Pontos kivitelezés – tartós szerkezet

A tervezett minőség csak akkor válik valósággá, ha a kivitelezés is precíz. Az URSA BiOnic szigetelések ezen a ponton is kézzel-

fogható előnyt kínálnak. **Kis önsúlyuknak** köszönhetően nem terhelik feleslegesen az épületszerkezetet, ugyanakkor a kivitelezők számára is ergonomikusan, testbarát módon kezelhetők.

Könnyű vághatóságuk és rugalmas szerkezetük lehetővé teszi a gyors, pontos illesztést, mivel tökéletesen idomulnak a falakhoz, tetősíkokhoz és installációkhoz, maradéktalanul kitöltik az apróbb hézagokat és elősegítik a **valóban hőhidmentes** szerkezetek kialakítását.

Mindez nem csupán energiahatékonysági kérdés, hanem az épület **szerkezeti tartósságának** kulcsa is. A jól kivitelezett szigetelés kevesebb utólagos javítást, kevesebb reklamációt és hosszabb élettartamot jelent. A kivitelezők időt és kockázatot, a beruházók pedig munkadíjat és fenntartási költséget takarítanak meg, miközben az elkészült otthon komfortja hamarabb élvezhetővé válik.

Páratechnika – csendes, de döntő tényező

Az üveggyapot természetes **páraáteresztő képessége** hozzájárul ahhoz, hogy az épületszerkezet hosszú távon is száraz maradjon. Ez a „láthatatlan” tulajdonság alapvető szerepet játszik a szerkezeti problémák megelőzésében: csökkenti a páralecsapódás, a penészesedés és az ebből fakadó károsodások kockázatát. Egy jól megválasztott szigetelőanyag tehát nemcsak energiát takarít meg, hanem **megelőzési funkciót** is betölt, már a tervezési fázisban.

Az URSA BiOnic-típusú modern szigetelőanyagai használatával a szakemberek megbízhatóbb épületszerkezeteket adhatnak át, kevesebb hibalehetőséggel, gyorsabban és hosszabb élettartamra tervezve. Ezekkel a szigetelésekkel könnyebb teljesíteni a jelenlegi építőipari előírásokat, miközben a háztulajdonosok kevesebb energiaköltséggel és **egészségesebb beltéri komforttal** számolhatnak.

Környezetbarát ≠ kompromisszum!

Gyakran felmerül az a tévhit, hogy a „környezetbarát” megoldások szükségszerűen minőségi engedményeket követelnek. Ez a gondolkodás azonban mára idejétmúlt. A korszerű gyártástechnológiák lehetővé teszik, hogy a fenntarthatóság és a csúcsteljesítmény **ne egymás alternatívái, hanem egymást erősítő szempontok** legyenek.



A **sokszínű URSA BiOnic-termékcsalád** jó példája annak, hogy a modern építészeti már képes egyszerre választ adni energiahatékonysági, környezetvédelmi és kivitelezési kihívásokra. Minden háztulajdonos és tervező előtt nyitva áll a lehetőség, hogy a jövő generációi iránti felelősséggel a fenntarthatóbb utat válassza, ahogyan ezt az **URSA** is teszi.

URSA Salgótarján Zrt.

www.ursa.hu





Műszaki szemlélet, hosszú távú gondolkodás és szakmai felelősségvállalás

Beszélgetés Nemere Judittal a nemzetközi építőipari vezetői munkáról

Az építőiparban a hitelességet hosszú idő alatt lehet felépíteni. Nem pozíciók vagy címek adják, hanem a következetes szakmai munka, a stabil partnerkapcsolatok és az a szemlélet, amely a mindennapi döntések mögött áll. Ez különösen igaz egy olyan speciális területre, mint a tetőfedés, homlokzatépítés és bádogos rendszerek világa, ahol a műszaki tudás, a gyakorlati tapasztalat és az emberi együttműködés egyszerre meghatározó.

Nemere Judit a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Építőmérnöki Karán szerzett okleveles építőmérnöki diplomát német nyelvű mérnökképzés keretében. Tanulmányai során három éven keresztül német nyelven tanult, majd két szemesztert töltött Németországban, a Karlsruher Institut für Technologie elődöntménnyében. Emellett német–magyar műszaki szakfordító és tolmács végzettséget is szerzett, és már egyetemi éveitől aktívan dolgozott műszaki fordítóként és tolmácsként.

Pályafutását egy családi vállalkozásban kezdte, ahol generálkivitelezési és tervezési projekteket vett részt. Az értékesítés, marketing, ügyfélkapcsolatok és projektkoordináció mellett itt alakult ki az a gyakorlatias, és egyben tulajdonosi szemlélet, amely később vezetői munkáját is meghatározta.

2009-ben került a PREFA Hungária Kft. csapatához projektmenedzser és építéslátogató pozícióba. Feladata kezdetben az építész kapcsolati hálózat fejlesztése és a szakmai együttműködések erősítése volt. Még ugyanebben az évben vezetőváltás történt a vállalatnál, és Leopold Pasquali felkérésére értékesítési vezetőként kezdte meg a magyarországi vállalat irányítását.

A cég akkor gazdaságilag nehéz időszakot élt át, így a stabil működés kialakítása az első évek egyik legfontosabb feladata lett. Ebben meghatározó szerepet játszott a Kovács Tímeával kialakított szakmai együttműködésük. Kovács Tímea korábban is a vállalat pénzügyi és logisztikai területeiért felelt, később azonban szerepköre - vezetői feladatokkal - jelentősen kibővült. Azóta közösen irányítják a vállalat működését: ügyvezetőként és cégvezetőként dolgoznak együtt.

A vállalat irányításában kezdettől fontos szerepet kapott a hosszú távú gondolkodás és a stabil csapatépítés. A PREFA Hungária Kft.-nél az elmúlt években minimálisra csökkent a fluktuáció, és egy olyan összetartó szakmai közösség alakult ki, amelynek tagjai közül sokan több, mint másfél évtizede dolgoznak együtt.

Saját vezetői szemléletét alapvetően műszaki gondolkodás jellemzi. Fontosnak tartja, hogy az értékesítési és vezetői döntések mögött mindig valódi szakmai tudás álljon. „Számomra mindig alapvető volt, hogy egy terméket és annak alkalmazástechnikáját először mélységében megértsem. Csak ezután tudom hitelesen képviselni a piacon.”

A PREFA csoport történetében Judit volt az első női vezető, ami egy hagyományosan férfiak által dominált iparágban különösen nagy szakmai kihívást jelentett. Az elmúlt másfél évtizedben azonban sikerült nemcsak a magyar piac, hanem az osztrák anyavállalat és a nemzetközi szervezet bizalmát is felépítenie.

2020 óta hivatalosan ügyvezető igazgatóként vezeti a magyarországi vállalatot, ezzel párhuzamosan pedig a romániai piacépítés és szervezetfejlesztés irányítását is átvette.

2026 márciusától karrierje új irányt vett, immár a PREFA közép- és dél-európai nemzetközi értékesítési igazgatói feladatait is ellátja – eddigi feladatai mellett.

Jelenlegi felelősségi területéhez Magyarország és Románia mellett Lengyelország, Csehország, Szlovákia, Szlovénia, Horvátország, Szerbia, valamint Bosznia-Hercegovina tartozik. A régió összesen mintegy 60 millió eurós árbevételt képvisel a PREFA csoporton belül, ami a teljes forgalom mintegy 15%-a.

A különböző országok eltérő piaci és szervezeti fejlettsége miatt munkája rendkívül sokrétű: egyes piacokon márkaépítési és partnerfejlesztési feladatok dominálnak, míg más országokban inkább szerveztépitési és vezetői kihívások kerülnek előtérbe.

A vállalati feladatok mellett aktív szerepet vállal szakmai szervezetek munkájában is. Vezetőségi tagja az Épületszigetelők, Tetőfedők, Bádogosok és Ácsok Magyarországi Szövetségének és munkájának elismeréseként megkapta az ÉMSZ Aranytű díjat is.

2025 óta elnökségi tagja az International Federation of Roofing Associations (IFD) nemzetközi tetőfedő szövetségnek, amely a szakmai minőség, az oktatás és az iparági együttműködés fejlesztésén dolgozik nemzetközi szinten.

Kiemelten fontos számára a szakképzés támogatása és a bádogos szakma utánpótlásának erősítése. Meggyőződése, hogy az iparági szereplőknek aktív szerepet kell vállalniuk a gyakorlati oktatásban és a fiatal szakemberek képzésében. „Nem elég beszélni a szakképzés fontosságáról – részt is kell benne venni.” Ennek részeként a PREFA Hungária Kft. 2025 óta hivatalos duális képzőhelyként működik, ahol bádogos tanulók két éven keresztül gyakorlati környezetben sajátíthatják el a szakma alapjait.

Szakmai fejlődése az elmúlt években is folyamatos maradt. A nemzetközi feladatok mellett több szakmai továbbképzésen vett részt, miközben 2025 óta a CAG Holding belső vezetőképző programjában, a Young Leaders Academy mentoraként is dolgozik. A program célja fiatal, feltörekvő vezetők szakmai támogatása és fejlesztése, amelyben minden évben egy-egy kiválasztott munkáját segítheti.

A munkahelyi feladatok és a nemzetközi szakmai szerepvállalás mellett a családi háttér mindig fontos támaszt jelentett számára. Saját megfogalmazása szerint e nélkül nehezen tudta volna összeegyeztetni a vezetői munkát a családi élettel.

Ma már felnőtt gyermekei mellett valamivel több idő jut a feltöltődésre is. Szabadidejét festéssel, és lovaglással, fogathajtással tölti. Ezek a tevékenységek számára elsősorban kikapcsolódást és egyensúlyt jelentenek a mindennapi, intenzív szakmai munka mellett.

Saját szerepéről ugyanakkor visszafogottan beszél. „Nagyon szeretem a munkámat, és megtiszteltetésnek érzem, hogy a PREFA munkatársa lehetek. Egyszerűen igyekszem a rám bízott feladatokat a lehető legjobb tudásom szerint elvégezni, ennek érdekében fejlődni, és a szerint az elv szerint élni, hogy minden nap tegyek valamit azért, hogy a holnap jobb legyen, mint a tegnapi volt.”

Talán éppen ez a szemlélet magyarázza legjobban az elmúlt évek eredményeit: a következetes szakmai munka, a hosszú távú gondolkodás és az együttműködésre épülő vezetői kultúra.



ERŐS, MINT A BIKA
TETŐ • HOMLOKZAT • NAPELEM



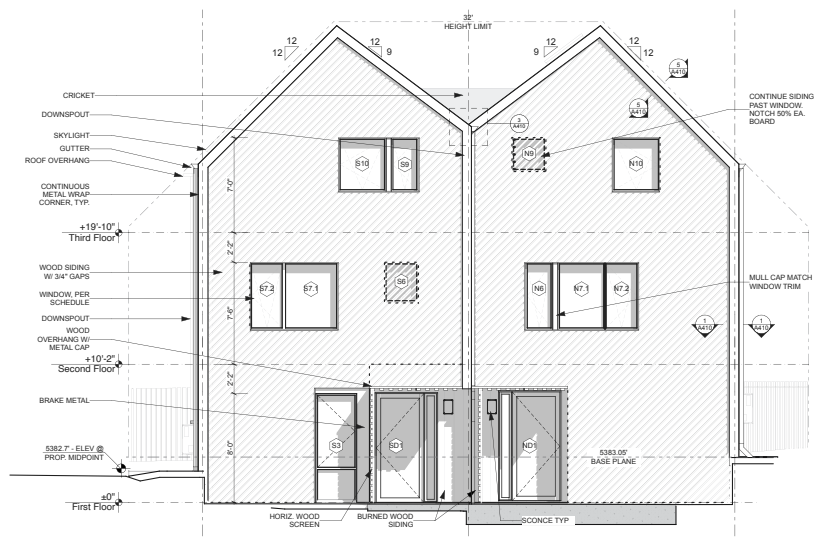
GRAPHISOFT
Archicad®



2 HÓNAP INGYEN ARCHICAD

ÉVES ELŐFIZETÉSEL: 2026. JÚNIUS 30-IG

ENGLEWOOD PASSIVE
HOUSE DUPLEX
SHAPE ARCHITECTURE
STUDIO, USA
SHAPEARCHITECT.COM



INGYENES BIMFIT KÉPZÉSEK 1 ÉVIG